ZDRUŽENIE OBCÍ

MIKROREGIÓN KYSUCKÝ TRIANGEL

Spoločný program rozvoja obcí Čierne, Skalité, Svrčinovec

Spracovateľ: Regionálna rozvojová agentúra Kysuce, 2022

OBSAH

ÚVOD 4

VÝZNAM PHSR 4

1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ZDRUŽENIA OBCÍ MIKROREGIÓN KYSUCKÝ TRIANGEL 2022+ 6

1.1 Charakteristika obcí združených v Mikroregióne Kysucký triangel 8

1.2 Demografický vývoj Mikroregiónu Kysucký triangel 11

1.2.2 Prognóza demografického vývoja Slovenska 18

1.2.3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov Mikroregiónu Kysucký triangel 19

1.2.4 Národnostná a náboženská štruktúra mikroregiónu 25

1.3 Inovácie, podnikateľské prostredie, vzdelávanie, samospráva 27

1.3.1 Ekonomika a jej vývoj v Mikroregióne Kysucký triangel 27

1.3.2 Miera nezamestnanosti a štruktúra EAO mikroregiónu 27

1.3.3 Trh práce a podmienky na podnikanie v Mikroregióne Kysucký triangel 30

1.3.4 Školstvo na území Mikroregiónu Kysucký triangel 32

1.3.7 Územné plánovanie samosprávnych jednotiek mikroregiónu 36

1.5 Infraštruktúra Mikroregión Kysucký triangel 48

1.5.1 Dopravná infraštruktúra mikroregiónu 48

1.5.2 Technická infraštruktúra mikroregiónu 52

1.5.3 Vodovod na území Mikroregiónu Kysucký triangel 56

1.5.4 Kanalizačná sieť na území Mikroregiónu Kysucký triangel 57

1.6 Sociálna stabilita Mikroregiónu 58

1.6.1 Sociálne služby na území mikroregiónu 58

1.6.2 Bývanie a služby občanom mikroregiónu 61

1.7 Identita a sebestačnosť Mikroregión Kysucký triangel 63

1.7.1 Kultúra na území mikroregiónu 63

1.7.2 Cestovný ruch na území Mikroregión Kysucký triangel 64

1.8 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky 69

2. SWOT ANALÝZA OBCE MIKROREGIÓNU 72

3. STRATÉGIA OBCE MIKROREGIÓNU 92

ÚVOD

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2021 - 2027 je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obce nachádzajú a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie. Je to programový dokument, spracovaný na základe zákona č. 539/ 2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami sociálneho a ekonomického rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Združenia obcí Mikroregión Kysucký triangel je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne, v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2022+ a v súlade s metodikou na vypracovanie príslušného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre obce na roky 2014 – 2022.

VÝZNAM PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR) Združenia obcí Mikroregión Kysucký triangel (MKT), ktorý tvoria obce Skalité, Čierne a Svrčinovec, je základným výkonným a programovým dokumentom na úrovni mikroregiónu v rámci partnerstva lokálnej samosprávy, podnikateľského sektora a mimovládnych organizácií z území obcí a miest. PHSR MKT 2022+ je motivované potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovaniach samosprávnych orgánov v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja Mikroregiónu Kysucký triangel.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- navrhuje systematickú a funkčnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja mikroregiónu zameranú na realizáciu všestranného ekonomického a sociálneho rozvoja,
- čerpá najmä zo znalosti miestnych aktérov a odborníkov, ktorí najlepšie poznajú miestne problémy, potreby a rozvojové možnosti obcí združených v mikroregióne,
- umožňuje partnerom spoluúčasť na programovaní, realizácií a kontrole stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja obcí združených v mikroregióne,
- pomáha zvyšovať všeobecné povedomie o potrebách obcí a celého mikroregiónu.

A) Potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon **č. 539/2008 Z. z** o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý ukladá obciam (mestám) povinnosť spracovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) ako nástroja, pomocou ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja. PHSR sa spracováva spravidla na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR koncepčne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré obce a mestá nemajú peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

B) Je dôležitou podmienkou pre získavanie externých zdrojov, napríklad z EÚ, štátneho rozpočtu a pod., nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok z týchto zdrojov je podmieňovaná dokladovaním súladu projektového zámeru s prioritami schváleného PHSR daných obcí či miest.

C) Je nástrojom zachovávania kontinuity rozvojových zámerov obcí a miest a efektívneho využívania vlastných zdrojov a potenciálu.

Účelom PHSR je vytvorenie rozvojového programu územia (obce, mesta), ktorý vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jeho obyvateľov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne. Cieľom PHSR je spracovanie takého súhrnu cieľov a opatrení, ktoré napomáhajú zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja územia (obce, mesta), a ktoré smerujú k uspokojovať potreby súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti uspokojovania potrieb budúcich generácií.

Združenie obcí Mikroregión Kysucký triangel má na svojom území značný potenciál a veľmi dobrú geografickú polohu s autonómnym postavením. Má viacero silných stránok, ktoré už v tomto období vplývajú na jeho ďalší rozvoj.

V záujme ďalšieho postupu pri skvalitňovaní života v obciach, ktoré sú súčasťou MKT, je potrebné popísať ich súčasnú východiskovú pozíciu, analyzovať jednotlivé oblasti života, stanoviť možnosti a príležitosti, definovať strategickú víziu, zámery, ciele a konkrétne aktivity, ktoré v krátkodobom, strednodobom i dlhodobom horizonte vytvoria podmienky na ďalší rozvoj Mikroregiónu Kysucký triangel.

V roku 2021 začalo nové programové obdobie Európskej únie, ktoré sa skončí v roku 2027. PHSR je nástrojom na plánovanie a prípravu územia pre využitie týchto externých zdrojov pre svoj rozvoj. V tomto programovom období môžu obce a ostatné subjekty využívať financovanie na **päť cieľov politiky súdržnosti:**

1. Inteligentnejšia Európa – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva;
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa;
3. Prepojenejšia Európa – mobilita a regionálna prepojiteľnosť IKT;
4. Sociálnejšia Európa – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.
5. Európa bližšie k občanom – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

PHSR združenia obci Mikroregión Kysucký triangel na roky 2022 + stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a samosprávy. Na základe vytvoreného dokumentu je možné programovať územný a integrovaný rozvoj trvalo udržateľným spôsobom, pripraviť územie obcí, budovať jeho kapacity pre absorpciu nových technológií, služieb a rôznych ponúk a príležitostí pre zvýšenie kvality života obyvateľov na území obcí združených v Mikroregióne Kysucký triangel.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ZDRUŽENIA OBCÍ MIKROREGIÓN KYSUCKÝ TRIANGEL 2022+

Združenie obcí Mikroregión Kysucký triangel tvoria obce Čierne, Skalité a Svrčinovec. Združenie obcí Mikroregión Kysucký triangel bol založené ako združenie právnických osôb 16. mája 2007 kedy starostovia dotknutých obcí podpísali Zakladateľskú zmluvu. Zmluvu podpísali starostovia jednotlivých obcí, za obec Skalité Andrea Šimurdová**,** za obec Svrčinovec Juraj Strýček a za obec Čierne Pavol Gomola. Sídlo mikroregiónu Kysucký triangel je Čierne. Za prvého predsedu tohto mikroregiónu bol zvolený starosta obce Čierne Pavol Gomola.

Cieľom združenia je otvorenou spoluprácou prispievať k rozvoju vlastného územia každej obce, ako aj územia mikroregiónu ako celku. Oblasti činnosti sú územné plánovanie, výstavba, rozvoj infraštruktúry, doprava a komunikácie, životné prostredie a ekológia, hospodárstvo, obchod, priemysel a malé a stredné podnikanie, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a potravinárstvo, cestovný ruch a turistika, školstvo, mládež a šport, kultúra, osveta a záujmové spolky, prevencia a likvidácia následkov živelných pohrôm a komplexná starostlivosť o bezpečnosť obyvateľov.

Členovia Združenia obcí Mikroregión Kysucký triangel, obce Čierne, Skalité a Svrčinovec ležia v okrese Čadca v Žilinskom samosprávnom kraji. MKT ma špecifickú polohu – susedí s Poľskom aj Českou republikou. Obec Čierne leží na trojstyku štátov – SK – PL – CZ. Tento geografický fenomén má svoje úskalia, ale na druhej strane poskytuje množstvo príležitostí pre spoluprácu a rozvoj.

Vzhľadom na svoju veľkosť je Združenie obcí Mikroregión Kysucký triangel úzko späté so svojím okolím a z veľkej časti aj od neho závislé, preto by obce nemali presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musia dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia.

Tabuľka 1: Základná charakteristika obcí združených v MKT

Obec/MKT	Čierne	Skalité	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel
k 31. decembru 2021				
Kód obce	509159	509451	509493	-
Názov okresu	Čadca	Čadca	Čadca	-
Názov kraja	Žilinský	Žilinský	Žilinský	-
Štatút obce	obec	obec	obec	-
PSČ obce	023 13	023 14	023 12	-
Prvá písomná zmienka o obci (rok)	1 641	1 641	1 613	-
Nad. výška v m n. m.	454	526	430	-
Celková výmera územia obce [m^2]	20 840- 842	33 163 149	15 736 529	69 740 520
Počet obyv. obce	4 423	5 231	3 358	13 012
Hustota obyv. na km^2	212,13	157,98	213,77	194,62

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

1.1Charakteristika obcí združených v Mikroregióne Kysucký triangel

Obec Čierne sa nachádza na severozápade Slovenska v Žilinskom kraji, v krásnom hornatom regióne nazývanom Kysuce. Tento región je obklopený malebnými Kysuckými Beskydami. Obec sa rozprestiera približne 8 km severovýchodne od okresného mesta Čadca v údolí rieky Čierňanky, na styku západného okraja Slovenských Beskýd s Jablunkovskou vrchovinou medzi obcami Svrčinovec a Skalité. Nachádza sa v nadmorskej výške 454 m. Najvyšší bod sa nazýva Tri kopce (823 m n. m.). Katastrálne územie obce sa rozprestiera na ploche 20,84 km². Súradnice obce sú: 49° 29′ 32′′ S a 18° 49′ 21′′ V. Obcou preteká rieka Čierňanka, ktorá sa v okresnom meste Čadca vlieva do rieky Kysuca. Na východe obec Čierne susedí so slovenskou obcou Skalité, na západe so slovenskou obcou Svrčinovec a na juhu s katastrálnym územím mesta Čadce. Jedinečnou ju v tomto kraji robí geografický bod nachádzajúci sa v katastri obce, ktorý sa nazýva Trojmedzie. Je to bod stretu troch štátov, troch obcí, troch národností a troch kultúr. V tomto bode sa svojou severnou hranicou stretáva a dotýka naša slovenská obec Čierne reprezentujúca Slovenskú republiku s českou obcou Hrčava, ktorá reprezentuje Českú republiku a poľskou obcou Jaworzynka, ktorá zase reprezentuje Poľskú republiku.

Obec dostala pomenovanie podľa hydronyma Čierny potok. Jeho motiváciou bolo pravdepodobne tmavé sfarbenie dna potoka. Patrí k mladým dedinským lokalitám, ktorej písomná zmienka pochádza z roku 1645. Chotár obce Čierne patril od počiatku vznikania Uhorského štátu v 11. storočí k hraničnému územiu so susedným poľským kráľovstvom. Obec Čierne vznikla druhou vlnou valašského osídľovania, ktorú niektorí nazývajú aj kopaničiarskym osídľovaním. Najvýznamnejší údaj o počiatku obce Čierne poskytuje urbár Budatínskeho panstva z roku 1690, kde v stati o poddanskej obci Čierne sa uvádza „Anno 1645, jak se počala stavať dedina“.

SKALITÉ

Obec Skalité je najsevernejšia pohraničná kysucká obec. Leží v severozápadnej časti Slovenska v regióne Horné Kysuce. Územie obce sa nachádza severným smerom od Čadce vo vzdialenosti 14,0 km. Chotár obce sa začína v mieste ústia poľskej riečky Czadeczka do Čierňanky. Od Trojmedzia sa tiahne štátna hranica smerom na východ po horskom chrbte až ku kóte Mýto, kde je cestný hraničný priechod medzi Slovenskom a Poľskom. A neďaleko, asi kilometer odtiaľ, je železničný priechod zo Skalitého na Zwardoň. Spomenuté Trojmedzie nie je jediným stretom troch hraníc. Na hraničnej čiare medzi chotármi poľských obcí Koniakov a Zwardoň a obcou Skalité je ďalšie, historické Trojmedzie, ktoré oddeľovalo historické Sliezsko, Poľsko a Slovensko (Uhorsko). Obec Koniakov patrí do Sliezska a Zwardoň do historického Malopoľska. Z administratívneho hľadiska patrí obec Skalité do Žilinského kraja, okresu Čadca. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V. Obec Skalité je aj súčasťou mikroregiónu Triangel.

Obec Skalité leží v nadmorskej výške od 490 m do 867 m a jeho geografické súradnice sú: 49° 29′ 50″ severnej geografickej šírky a 18° 53′ 54" východnej geografickej dĺžky. Chotárna hranica s Poľskom vedie po hrebeňových kótach Skaľanky (867 m), Serafínova (783 m), Príslopu (688 m), Trojaka (847 m) a Pahorka (722 m). Pri dobrom počasí je vidieť západné Tatry, Fatru, Lysú Horu a dokonca Snežku v Krkonošiach. Dominantným vrchom obce je však Liesková 849 m n. m., z ktorej je dobrý výhľad na celú obec a do širokého okolia. Obec má rozlohu 33,163 km². Štátnu hranicu tvorí rozvodie Čierňanky, Sóle a Wisly (čiernomorské a baltické úmorie). Z južnej strany obec hraničí s chotárom obce Oščadnica a mesta Čadca (jeho miestnej časti Čadečka) a na západe susedí s obcou Čierne, s ktorou má najlepšie cestné i železničné dopravné spojenie. Obec má relatívne výhodnú geografickú polohu. Napriek tomu, že leží v prihraničnom pásme, teda na okraji územia Slovenska, dopravné prepojenie medzi národnou železničnou traťou a cestnými trasami jej umožňuje pohodlné spojenie s ostatnými časťami krajiny, ako aj so susedným Poľskom a neďalekým Českom. S Čadcou je okrem železničnej siete spojená štátnou cestou prvej triedy , pričom vzdialenosť sídla do okresného mesta je 14,0 km.

Obec Svrčinovec leží v severných Kysuciach v okrese Čadca pri českých hraniciach. Povodie rieky Čierňanky pretína čierňanskú dolinu v ktorej sa nachádza prevažná časť dediny. Na severe susedí s obcou Čierne, na juhu priamo s okresným mestom Čadca a na severozápade s českou obcou - Mosty u Jablunkova - v časti obce Svrčinovec Zátky. Obec vznikla najmä kopaničiarskym osídlením. Mnohé časti obce ležiace osamote tento druh osídlenia pripomínajú aj dnes. Obec nie je celkovo sústredená na jedinom mieste, ale je roztrúsená po okolí a delí sa na 5 hlavných celkov. Svrčinovec ústredie tvorí základný kameň súčasnej podoby obce a nachádza sa medzi Čadcou a obcou Čierne. Osada u Slováka je dnes využívaná skôr rekreačne, časť Zátky sa nachádza tesne pri hraniciach s ČR a ďalšími sú osada Potok a najstaršia osada Závršie, alebo inak Za vrchami. Tieto miest sú známe ako „Stará dedina“. Tam sa nachádza aj kaplnka sedembolestnej Panny Márie, ktorá vznikla prestavbou pôvodnej školy, na ktorej pôsobil aj známy slovenský spisovateľ Peter Jilemnický, ktorý taktiež učil aj v Čadci na základnej škole na ulici A. Hlinku. Svrčinovec mal a má výhodnú polohu. Priamo cez obec vedie aj trasa do Čiech k Jablunkovskému priesmyku. V súčasnosti tu vedie cesta, v doline v obci ju pretína ţelezničné koľajisko trate do Skalitého. Obcou prechádzajú dve ţelezničné trate. Košicko-Bohumínska prechádza po západnej strane obce, alebo železničná traťzo Žiliny a Čadce do Poľska cez Svrčinovec, Čierne, Skalité až Zwardoň.

Územie dnešného Svrčinovca bolo osídlené počas valašskej kolonizácie koncom 16. storočia pastiermi budatínskeho panstva, územie však patrilo strečnianskemu panstvu. Prvá zmienka sa vyskytuje v súvislosti s hraničným sporom medzi budatínskym panstvom a tešínskym kniežatstvom. Preto sa už v roku 1578 vybudovala murovaná obranná pevnosť Jablunkovské Šance, ktorá dohliadala na bezpečnosť na obchodnej ceste a na presadzovanie záujmov tešínskeho kniežatstva. Zanikla až po ukončení hraničného sporu v roku 1792. Prvá písomná zmienka o Svrčinovci ako o samostatnej obci pochádza z roku 1658. Názov obce je odvodený od hustých smrekových lesov (svrčín), ktoré sa vyskytovali v okolí. Koncom 18. storočia bola týmto územím vytýčená nová trasa obchodnej cesty cez Jablunkovský priesmyk do Sliezska a ďalej k Baltskému moru a cez Zwardoń do Żywca a Krakova. K rozvoju obce prispelo aj sprevádzkovanie Košicko-bohumínskej železnice v roku 1871 a trate do Żywca v roku 1884.

1.2 Demografický vývoj Mikroregiónu Kysucký triangel

Demograficky vývoj významne ovplyvňuje fungovanie celej spoločnosti, preto sa štúdiu demografických procesov venuje veľká pozornosť. Kvalifikované rozhodovanie v oblasti ekonomiky, sociálnych vecí, zamestnanosti, školstva, zdravotníctva, bytovej výstavby sa nemôže zaobísť bez kvalifikovaných, vhodne štruktúrovaných, variantných a pohotových demografických informácií.

Význam demografických informácií zvyšuje súčasná spoločenská situácia, keď súčasťou spoločenských zmien sú aj zásadné zmeny v reprodukčnom správaní obyvateľstva. Dôsledkom týchto zmien sú zmeny v prírastkoch a štruktúre obyvateľstva, mení sa aj štruktúra rodín a domácností.

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra a počet obyvateľov každej obce predstavuje jeden z najdôležitejších aspektov rozvoja obce. Od počtu obyvateľstva závisí napr. výška podielových daní a taktiež spotreba po tovaroch a službách, čo ovplyvňuje podnikateľské prostredie v každej obci.

Obrázok 1: Demografický vývoj Mikroregiónu Kysucký triangel

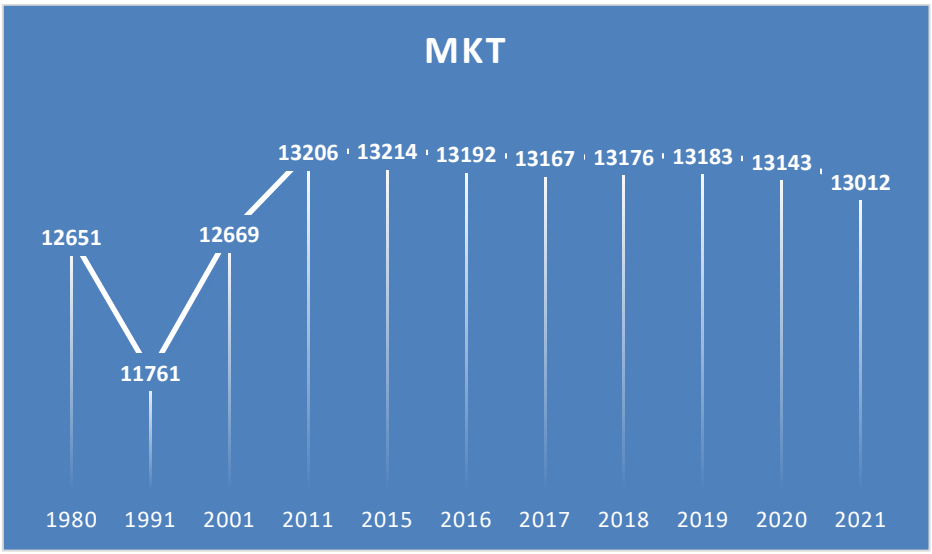

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obec Čierne

Obec Čierne sa svojou rozlohou a počtom obyvateľov radí medzi väčšie obce. Na jej území v roku 2021 žilo 4 423 obyvateľov, z nich je 2 185 žien a 2 238 mužov, čo predstavuje oproti roku 2011 nárast o 33 obyvateľov. Aktuálna hustota obyvateľstva v roku 2021 má stúpajúci charakter a dosiahla hodnotu 212,13 obyvateľov/km^2 oproti roku 2011, kedy hustota obyvateľstva dosiahla úroveň 210,52 obyvateľov/km^2. Priemerný vek obyvateľov obce Čierne dosiahol v roku 2001 hodnotu 33,45, v roku 2011 dosiahol hodnotu na úrovni 36,27 a v roku 2021 hodnotu 38,86. Tak ako v celej spoločnosti Slovenska aj tu sa prejavuje markantné starnutie populácie.

Na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky môžeme konštatovať, že vývoj počtu obyvateľov obce Čierne má stabilný vývoj.

Obrázok 2: Vývoj počtu obyvateľov obce Čierne

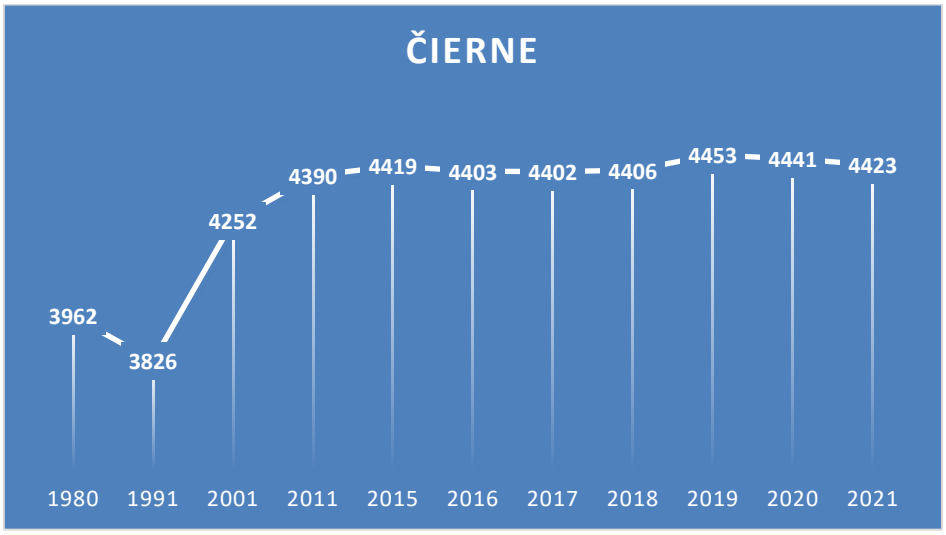

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Štruktúra obyvateľstva je jedným z najvýznamnejších demografických ukazovateľov, ktorý poukazuje na zloženie obyvateľstva podľa jednotlivých výberových kritérií. Štruktúra obyvateľstva podľa vekových kategórií znamená rozdelenie štatistického súboru obyvateľstva v závislosti od veku na základe troch hlavných kritérií a to na vekové skupiny podľa produktivity, základné vekové skupiny podľa reproduktivity a hlavné vekové skupiny.

Rozdelenie občanov v obci podľa ich produktivity veku je pomerne priaznivý, pretože obec Čierne mala v roku 2021 vo svojej evidencii vyšší počet detí do 14 rokov (16,1 %, t. j. 712) v predproduktívnom veku ako seniorov nad 65 rokov (12,23 %, t. j. 541) v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku boli v roku 2021 zastúpení v obci

v počte 71,67 %, t.j. 3170 obyvateľov. Trend je v tomto smere dlhodobo priaznivý. V Slovenskej republike bolo v roku 2021 zastúpených 66,55 % obyvateľov v produktívnom veku, 16,06 % v predproduktívnom veku a 17,39 % v poproduktívnom veku.

Obyvateľov v predproduktívnom veku v obci Čierne v roku 2011 bolo 17,54 %, zatiaľ čo v roku 2021 ich bolo 16,1 %. Obyvateľov v produktívnom veku v roku 2011 bolo 72,16%, zatiaľ čo v roku 2021 ich bolo 71,67 %. Kým v roku 2011 predstavoval počet obyvateľov v obci Čierne v poproduktívnom veku 10,3 %, v roku 2021 to bolo 12,23 %.

Rozdiel obyvateľov obce v produktívnom veku v rokoch 2011 a 2021 bol iba 2. V rozmedzí týchto rokov teda badáme zanedbateľný nárast obyvateľov obce Čierne v produktívnom veku. Kým v roku 2011 dosiahol index starnutia v obci hodnotu 58,7, v roku 2021 stúpol na hodnotu 75,98 %. Index starnutia Slovenskej republiky v roku 2021 bol 108,27%.

Obrázok 3: Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín obce Čierne

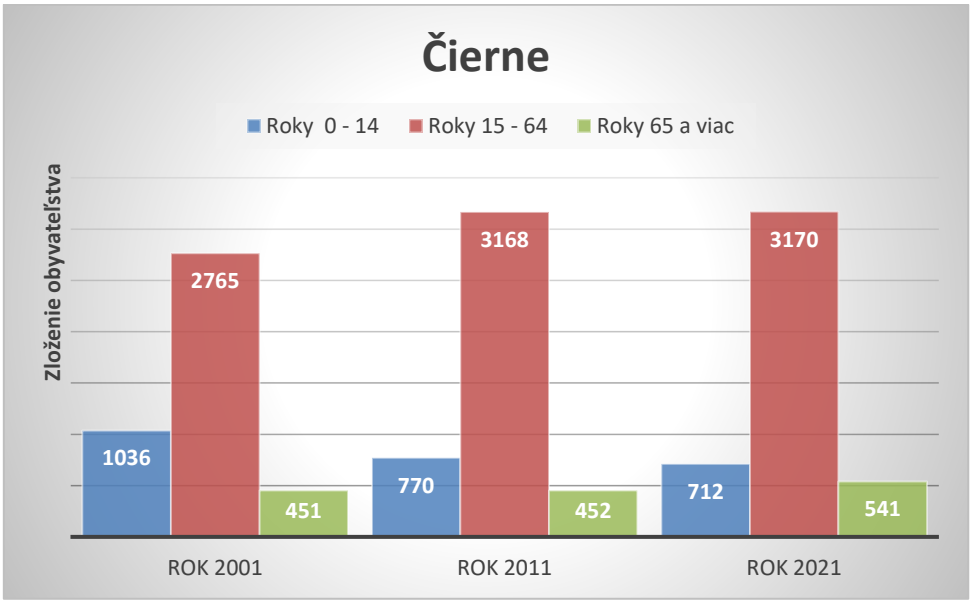

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Analytické aj grafické prevedenie údajov o zložení obyvateľstva podľa vekových skupín poukazuje na celoslovenský trend, ktorý je daný nižším počtom detí a zároveň vyšším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je predpokladom aj pre stabilnejší hospodársky vývoj v obci Čierne.

Obec Skalite

Obec Skalité je najstaršia a najväčšia obec v skalitskej doline a zároveň najsevernejšia pohraničná Kysucká obec. Svojou rozlohou a počtom obyvateľov sa radí medzi najväčšie obce Slovenska.

Na jej území v roku 2021 žilo 5231 obyvateľov, z nich bolo 2 677 žien a 2 554 mužov, čo predstavuje oproti roku 2011 úbytok o 8 obyvateľov. Aktuálna hustota obyvateľstva v obci v roku 2021 bola 157,98 obyvateľov / km^2 , takmer totožná s rokom 2011, kedy hustota obyvateľstva dosiahla úroveň 157,55 obyvateľov / km^2. Priemerný vek obyvateľov obce Skalité dosiahol v roku 2001 hodnotu 37,1. V roku 2011 hodnota priemerného veku v obci Skalité dosiahla úroveň 36,51 a v roku 2021to bola úroveň 38,95.

Na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky môžeme konštatovať, že vývoj počtu obyvateľov obce Skalité má mierne klesajúci stabilný vývoj.

Obrázok 4: Vývoj počtu obyvateľov obce Skalité

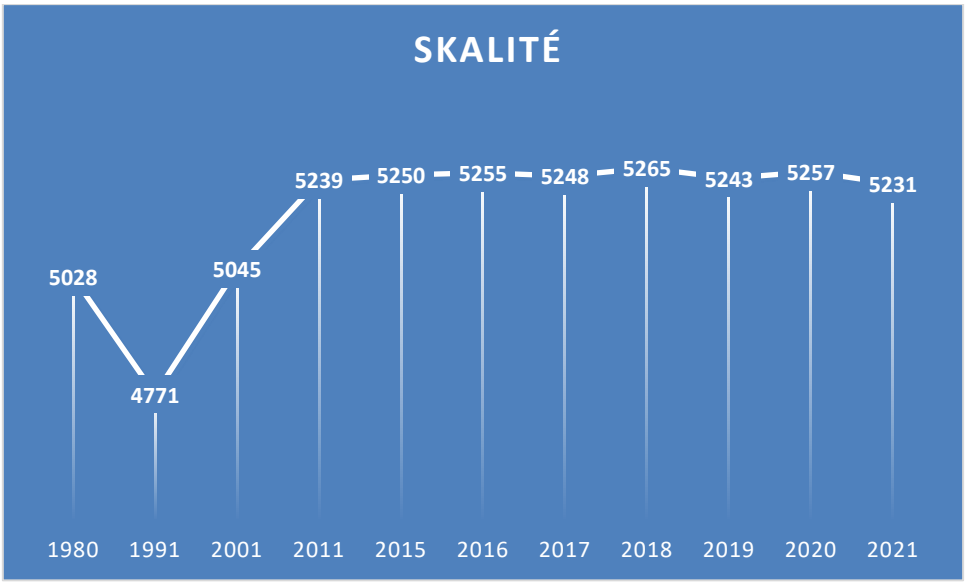

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Rozdelenie občanov v obci podľa ich produktivity veku je pomerne priaznivý, pretože obec Skalité mala v roku 2021 vo svojej evidencii vyšší počet detí do 14 rokov (17,13%, t. j. 896) v predproduktívnom veku ako seniorov nad 65 rokov (13,91%, t. j. 728) v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku boli v roku 2021 zastúpení v obci v počte 68,96 %, t.j. 3607 obyvateľov. V Slovenskej republike bolo v roku 2021 zastúpených

66,55 % obyvateľov v produktívnom veku, 16,06 % v predproduktívnom veku a 17,39 % v poproduktívnom veku.

Kým v roku 2011 predstavoval počet obyvateľov v obci Skalité v poproduktívnom veku 11,7% , v roku 2021 to bolo už 13,91 %. Obyvateľov v predproduktívnom veku bolo v obci Skalité v roku 2011 18,65 %, zatiaľ čo v roku 2021 ich bolo 17,13 %. Produktívne obyvateľstvo obce bolo v roku 2011 zastúpené v počte 69,65 % a v roku 2021 v počte 68,84 %. Rozdiel obyvateľov obce v produktívnom veku v rokoch 2011 a 2021 bol až 42. V rozmedzí týchto rokov teda badáme pokles počtu obyvateľov obce Skalité v produktívnom veku o menej ako 1 %. Kým v roku 2011 dosiahol index starnutia v obci Skalité hodnotu 62,74 %, v roku 2021 stúpol na hodnotu 81,25 %.

Obrázok 5: Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín obce Skalité

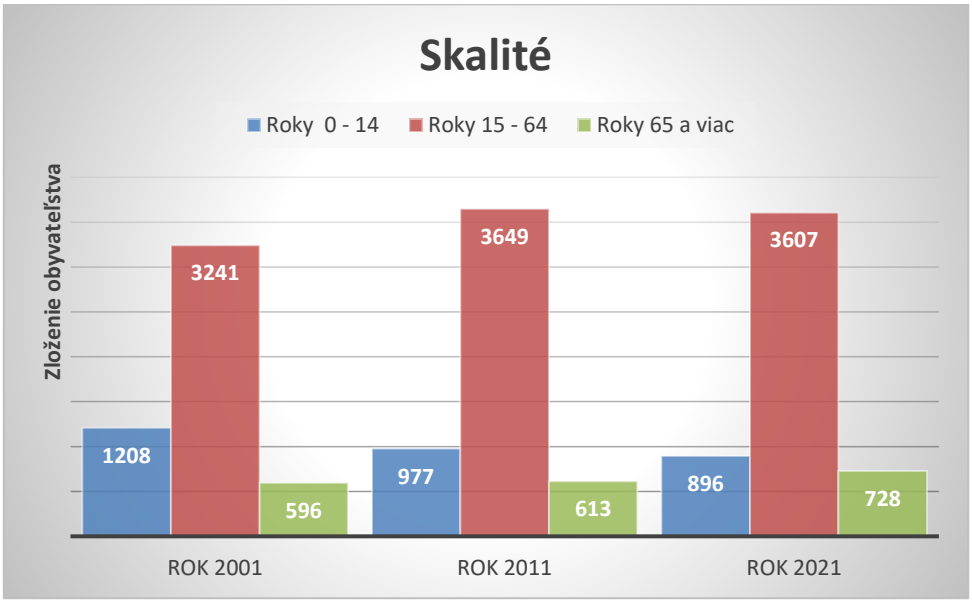

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Analytické a grafické prevedenie údajov o zložení obyvateľstva podľa vekových skupín poukazuje na pozitívny trend, ktorý je daný väčším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je predpokladom aj pre stabilnejší hospodársky vývoj v obci Skalité.

Obec Svrčinovec

Je najmenšia a najmladšia obec v mikroregióne Kysucký triangel. Je dôležitou cestnou a železničnou tepnou do Česka a Poľska.

Na jeho území v roku 2021 žilo 3 358 obyvateľov, z nich bolo 1 671 žien a 1 168 mužov, čo predstavuje oproti roku 2011 úbytok o 219 obyvateľov. Aktuálna hustota obyvateľstva v obci v roku 2021 bola 213,77 obyvateľov / km^2, má klesajúci charakter oproti roku 2011, kedy hustota obyvateľstva dosiahla úroveň 227,08 obyvateľov / km^2.

Priemerný vek obyvateľov obce Svrčinovec dosiahol v roku 2011 hodnotu 37,05 v roku 2021 hodnotu 40,02. Na základe údajov zo ŠÚSR môžeme konštatovať, že vývoj počtu obyvateľov v obci Svrčinovec má viditeľne klesajúci trend.

Obrázok 6: Vývoj počtu obyvateľov obce Svrčinovec

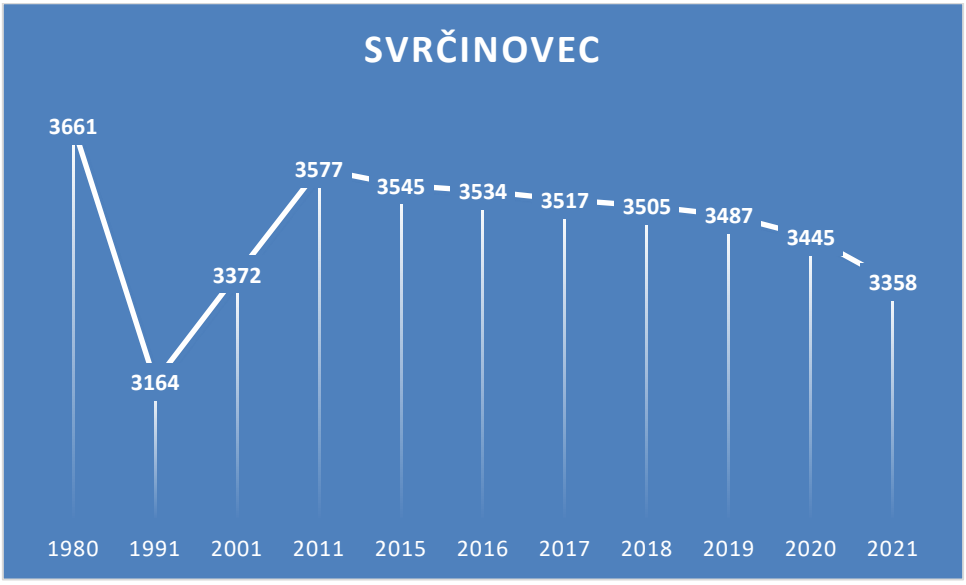

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Rozdelenie občanov v obci podľa ich produktivity veku je zatiaľ priaznivý, pretože obec mala ešte v roku 2021 vo svojej evidencii vyšší počet detí do 14 rokov (14,8 %, t. j. 497) v predproduktívnom veku ako seniorov nad 65 rokov (14,38 %, t. j. 483) v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku boli v roku 2021 zastúpení v obci v počte 70,82 %, t.j. 2 378 obyvateľov. V Slovenskej republike bolo v roku 2021 zastúpených 66,55 % obyvateľov v produktívnom veku, 16,06 % v predproduktívnom veku a 17,39 % v poproduktívnom veku.

Kým v roku 2011 predstavoval počet obyvateľov v obci Svrčinovec v poproduktívnom veku 11,88 %, v roku 2021 to bolo už 14,38 % . Obyvateľov v predproduktívnom veku v obci Svrčinovec bolo v roku 2011 17,72 %, zatiaľ čo v roku 2021 ich bolo 14,8 %. Produktívne

obyvateľstvo obce bolo v roku 2011 zastúpené v počte 70,39 %, t.j. a v roku 2021 v počte 70,81 %, . Rozdiel obyvateľov obce v produktívnom veku v rokoch 2011 a 2021 bol 140. V rozmedzí týchto rokov teda badáme pokles obyvateľov obce Svrčinovec v produktívnom veku o viac ako 0,5 %. Kým v roku 2011 dosiahol index starnutia v obci hodnotu 67,03 %, v roku 2021 narástol v obci Svrčinovec na hodnotu až 97,18 %.

Obrázok 7: Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín obce Svrčinovec

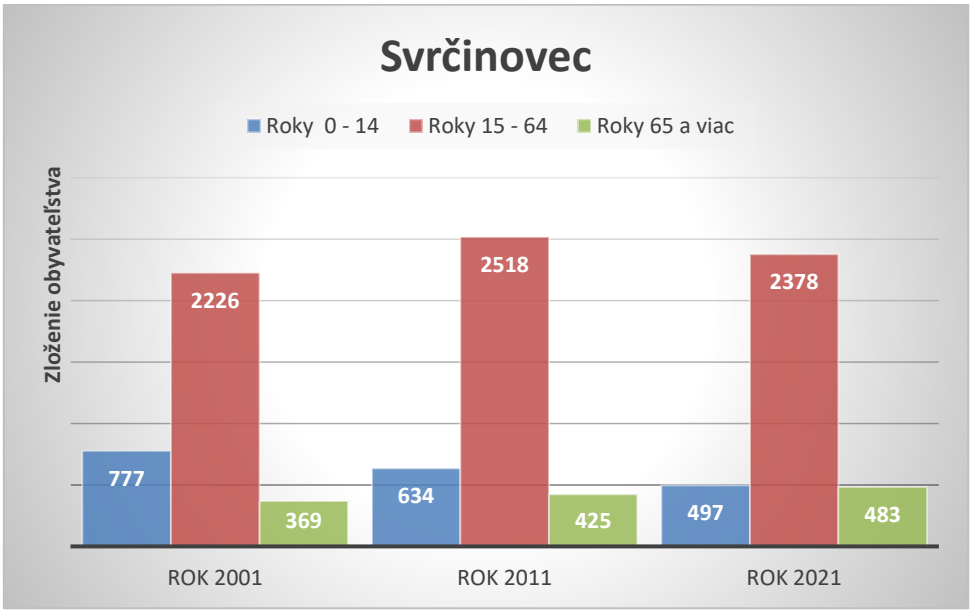

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Analytické a grafické prevedenie údajov o zložení obyvateľstva podľa vekových skupín poukazuje na klesanie počtu obyvateľov obce Svrčinovec a ich postupné starnutie. Tento trend je dlhodobo nepriaznivý. Po zmene najme dopravnej situácie očakávame zlepšenie demografického a hospodárskeho vývoja obce Svrčinovec.

Tabuľka 2: Vývoj počtu obyvateľov MKT v rokoch 1980 – 2021

Obec	Čierne	Skalité	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel
Roky				
1980	3 962	5 025	3 661	12 651
1991	3 826	4 771	3 164	11 761
2001	4 252	5 045	3 372	12 669
2011	4 390	5 239	3 577	13 206
2015	4 419	5 250	3 545	13 214
2018	4 406	5 265	3 505	13 176
2020	4 441	5 257	3 445	13 143
2021	4 423	5 231	3 358	13 012

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

1.2.2 Prognóza demografického vývoja Slovenska

Neurčitosť vyplývajúca z individuálnych reprodukčných rozhodnutí obyvateľstva ako aj meniace sa a ťažko odhadnuteľné vonkajšie podmienky, vnášajú do procesu demografického prognózovania silný prvok neurčitosti. Preto aktuálnosť prognóz treba starostlivo sledovať a vyhodnocovať.

Napriek spomínanej neurčitosti vo vývoji reprodukčného správania obyvateľstva má populačný vývoj aj značnú zotrvačnosť, ktorá vyplýva hlavne zo stability vekovej štruktúry obyvateľstva. Preto je možné niektoré základné rysy populačného vývoja prognózovať s vysokou pravdepodobnosťou. Aj keby nastal vývoj, ktorý prognóza nepredpokladá, s istotou nespôsobí zvrátenie niektorých základných trendov budúceho populačného vývoja mimo rámcov vymedzených vysokým a nízkym prognostickým scenárom.

Možno jednoznačne skonštatovať, že obdobie najbližších 60 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia. V roku 2060 bude obyvateľstvo Slovenska menej početné, staršie a

pravdepodobne aj etnicky pestrejšie. Úbytok počtu obyvateľov na Slovensku začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, sa zachová sa až do konca prognózovaného obdobia, preto by sa počet obyvateľov mal v roku 2060 pohybovať okolo hranice 5,5 milióna osôb.

Naopak, čo sa týka starnutia obyvateľstva na Slovensku, prognózy sú veľmi stabilné a budúci vývoj môžeme v tomto smere odhadovať s veľmi vysokou pravdepodobnosťou. Starnutie obyvateľstva bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne. Slovensko sa stane spolu s Poľskom najstaršou krajinou EÚ a zaradí sa medzi najstaršie krajiny na svete. Stagnácia počtu obyvateľov resp. mierny úbytok počtu obyvateľov neznamená v horizonte niekoľkých desaťročí pre spoločnosť prakticky žiaden problém. Veľmi intenzívne starnutie obyvateľstva však bude mať závažné dopady pre vývoj celej spoločnosti.

Rozdielny vývoj počtu obyvateľov a najmä ich štruktúry predstavujú jeden z kľúčových faktorov budúceho sociálno-ekonomického vývoja ŽSK a jeho okresov. Existujúce rozdiely v populačnom vývoji a s nimi súvisiace rozdiely v počte a najmä štruktúre regionálnych populácií sú nielen dôsledkom, ale aj jedným z hlavných faktorov pre formovanie disparít v sociálno-ekonomickom vývoji.

1.2.3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov Mikroregiónu Kysucký triangel

Ako vstupné informácie pre posúdenie ďalšieho vývoja obyvateľstva Mikroregiónu Kysucký triangel boli použité informácie a výstupy z publikácie „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ spracovanej v októbri 2013 Infostatom a údajov Štatistického úradu SR za rok 2021. Prognóza a dáta sú spracovaná na úrovni okresu, preto budeme ako smerujúce údaje pre Mikroregiónu Kysucký triangel používať údaje za okres Čadca a zároveň zohľadňovať aj špecifiká demografického vývoja samotných obcí Mikroregiónu Kysucký triangel.

Pôrodnosť

Reprodukčné správanie na Slovensku prechádza v posledných dvoch desaťročiach hlbokými, nezvratnými a historicky ojedinelými zmenami. Z pohľadu procesu plodnosti sme svedkami poklesu celkovej intenzity plodnosti pri súbežnom posune rodenia detí do vyššieho veku. Zároveň je preukázané dlhodobé pretrvávanie pomerne značných regionálnych rozdielov v intenzite a časovaní plodnosti.

Pôrodnosť v okrese Čadca ma za ostatných 20 rokov pozvoľný klesajúci charakter. Pôrodnosť v okrese Žilina sa oproti začiatku storočia (2001) okolo roku 2011 zvýšila, ale od tohto roku už má ustálený klesajúci charakter.

Obce Mikroregiónu Kysucký triangel je z hľadiska vývoja plodnosti zaradená do druhej skupiny - zhluk 3B (na základe zhlukovej analýzy)[1]. Mestá a obce zaradené do zhluku 3B sa vyznačujú nízkou intenzitou plodnosti. Príčinu je potrebné hľadať jednak v neskoršom začiatku zmien reprodukčného správania a predovšetkým v zatiaľ len miernej rekuperácii, ktorá nedokázala plne nahradiť pokles plodnosti v mladšom veku. Podskupinu 3B tvorí v rámci Slovenska desať okresov. Nevytvárajú tak kompaktnú oblasť, ale ide skôr o menej početné zhluky v rôznych oblastiach Slovenska (s výnimkou západu). Na severovýchode sú to okresy Bardejov, Svidník, Stropkov, na severe stredného Slovenska Čadca, Bytča a Kysucké Nové Mesto a na strednom Slovensku Poprad, Brezno a južnejšie Banská Štiavnica a Krupina. Z pohľadu charakteru plodnosti je tretia skupina asi najviac podobná celoslovenskému priemeru. Váha plodnosti žien do 25 rokov sa podľa posledných údajov z roku 2011 pohybovala na úrovni 24 - 27 % (priemer SR 25 %) a plodnosť žien vo veku 30 a viac rokov tvorila 41 - 45 % (priemer SR 45 %) z celkovej hodnoty úhrnnej plodnosti. Priemerný vek pri prvom pôrode sa v roku 2011 pohyboval na úrovni približne 27 - 27,5 roka. V nasledujúcom období (do roku 2035) sa predpokladá vo všetkých skupinách okresov postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti.

Generálnou líniou preto vo všetkých skupinách okresov je postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti. Vývoj plodnosti a prirodzený prírastok obcí a mesta Mikroregiónu Kysucký triangel je ovplyvnení trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu, kde predpokladáme v ďalšom období zvýšené zastúpenie plodnosti žien vo veku nad 30 rokov v okrese Čadca, môžeme teda predpokladať, že rovnaký trend bude možné pozorovať aj v mikroregióne.

[1] Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 21-26.

Obrázok 8: Počet narodených detí v okrese Čadca

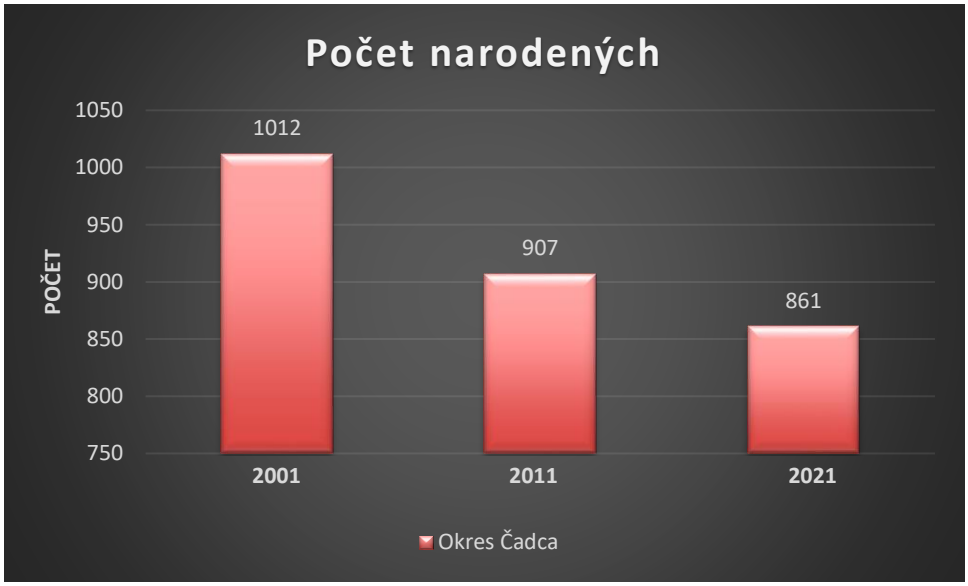

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úmrtnosť

Hlavným znakom posledných dvoch desaťročí sa stalo kontinuálne predlžovanie dĺžky potenciálneho života, čo sa odzrkadlilo aj na regionálnej úrovni. Pri tvorbe zhlukov okresov z pohľadu procesu úmrtnosti sú zohľadnené nielen ukazovatele intenzity, ale aj charakteru samotného procesu (stredná dĺžka života pri narodení, v presnom veku 65 rokov, kvocient dojčenskej úmrtnosti, pravdepodobnosť prežitia medzi presným vekom 1 a 50, presným vekom 50 a 65 a presným vekom 65 a 85). Najlepšie úmrtnostné pomery nachádzame zhlukoch 1 a 2. a nopak najhoršie úmrtnostné charakteristiky (zhluk 4) majú dlhodobo okresy v takmer súvislom páse juhu Slovenska a u mužov aj na severe stredného Slovenska - okresy Bytča, Čadca, Námetovo a Kysucké Nové Mesto.

Mikroregiónu Kysucký triangel je z pohľadu intenzity a charakteru úmrtnosti zaradený do štvrtej skupiny.[2] Ide o súbor regiónov, ktoré sa vyznačujú dlhodobo najhoršími úmrtnostnými charakteristikami. Stredná dĺžka života pri narodení sa medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila o 5,4 roku z pôvodných 67,2 roku na 72,6 roka. V presnom veku 65 rokov podľa posledných údajov majú muži šancu ešte prežiť 14,7 roku, čo je približne o 2,5 roka viac ako na začiatku 90. rokov. Dojčenská úmrtnosť klesla z takmer 15 ‰ na približne 5 ‰. Aj v tomto zhluku platí, že najväčšie zaostávanie z pohľadu hodnôt pravdepodobností prežitia nachádzame až vo vyššom veku (medzi presnými vekmi 50 a 65, resp. 65 a 85 rokov).

[2]Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 50.

U žien je situácia do značnej miery podobná. Stredná dĺžka života pri narodení sa vo štvrtom zhluku okresov medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila len o približne 3,5 roka a podľa posledných údajov dosahuje len niečo viac ako 79 rokov. Práve v tomto zhluku okresov nachádzame jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti. Výrazne podpriemerná je aj úmrtnosť vo vyššom veku. V presnom veku 65 rokov dosiahla v roku 2012 stredná dĺžka života hodnotu približne 17,7 roku, čo je takmer o 2 roky menej ako ukazuje celoslovenský priemer.[3]Z uvedeného vyplýva, že prognóza vývoja úmrtnosti Mikroregiónu Kysucký triangel má charakter zvyšovania veku a jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti.

Obrázok 9: Počet úmrtí v okrese Čadca

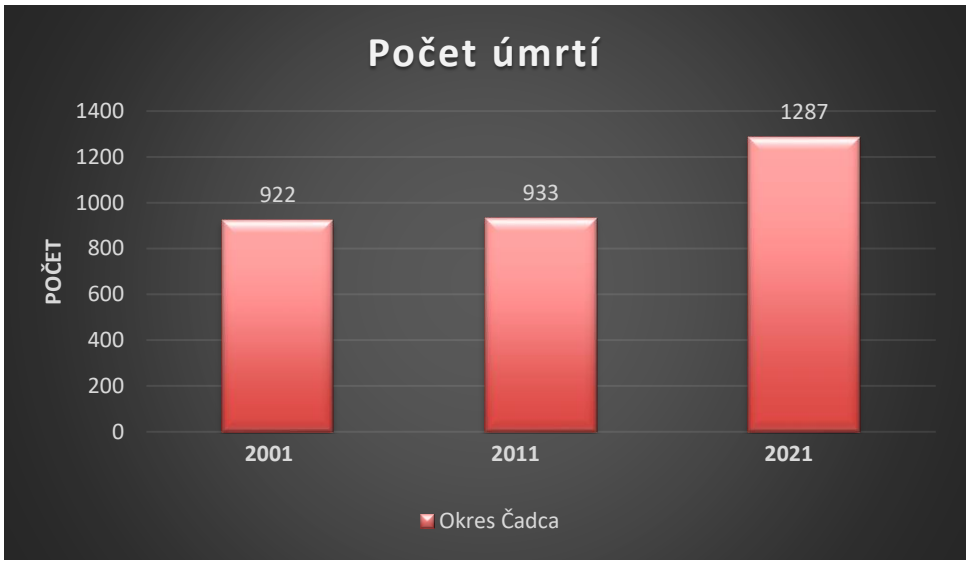

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Migrácia

Význam migrácie na regionálny populačný vývoj na Slovensku sa vo všeobecnosti zvyšuje. Prispieva k tomu pokles váhy prirodzeného pohybu a s ním súvisiacich prirodzených prírastkov. Z pohľadu vývojových trendov vnútornej migrácie sa ukazuje, že migračne ziskové okresy sa čoraz viac koncentrujú do západných regiónov Slovenska.

Na základe analýzy a prognózy migrácie vykonanej Infostatom môžeme predpokladať trend vývoja migrácie Mikroregiónu Kysucký triangel definovaný podľa tzv. „migračného typu 7.“, ktorý tvoria okresy severného Slovenska (Čadca, Námestovo, KNM, Dolný Kubín, Žilina, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin). V súčasnosti dosahujú mierne migračné straty, pričom je predpoklad zmiernenia týchto strát, resp. mierneho migračného zisku. Predpokladá sa,

[3]Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 65.

že počas celého prognózovaného obdobia bude v MKT naďalej pretrvávať pohyb obyvateľstva smerom aj von z mikroregiónu, čo sa v konečnom dôsledku prejaví miernymi migračnými stratami.

Obrázok 10: Počet vysťahovaných osôb z trvalého pobytu v okrese Čadca

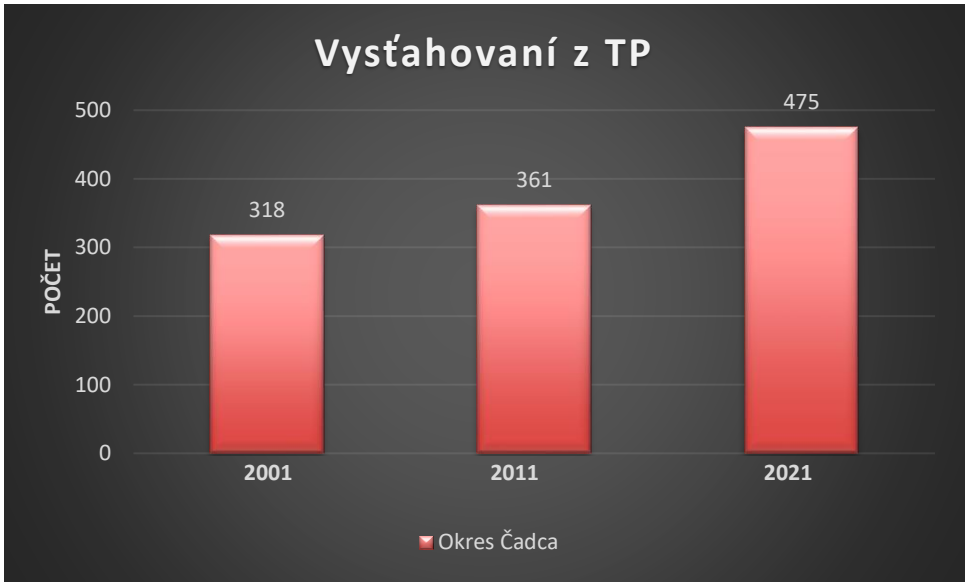

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obrázok 11: Počet prisťahovaných osôb na trvalý pobyt v okrese Čadca

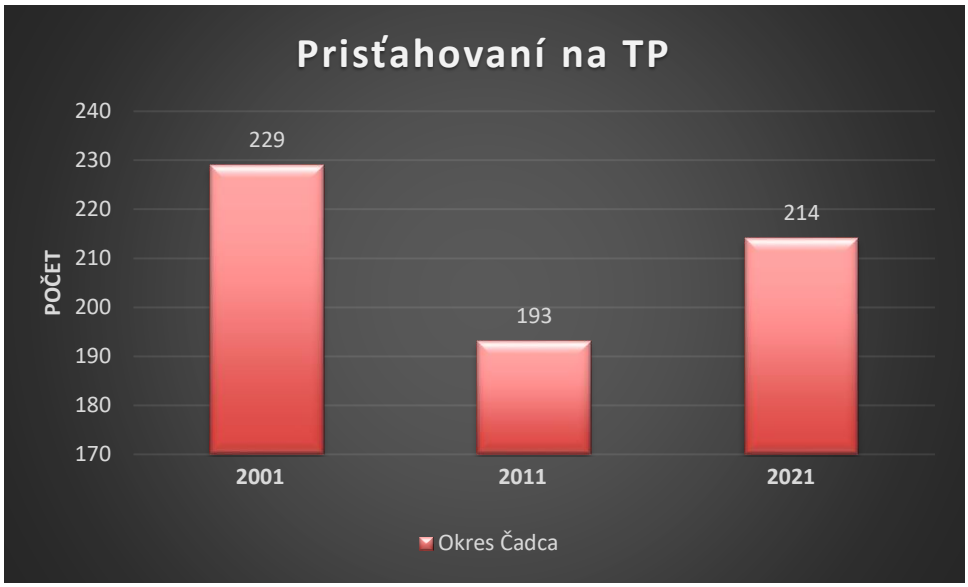

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Rozvoj Mikroregiónu Kysucký triangel a jeho ekonomická budúcnosť závisí aj od schopnosti a vytvárania možností pre tvorbu nových pracovných miest či samo zamestnávania v rôznych oblastiach ekonomiky. Migrácia za prácou mimo mikroregiónu, do blízkeho okolia a jej rozsah ovplyvňuje charakter osídlenia. Migrácia za prácou mimo mikroregiónu (hlavne trvalá) zhoršuje celkový úbytok obyvateľstva v danom mikroregióne.

Zhodnotenie

Zmena vo vekovej štruktúre obyv. predstavuje významný faktor, ktorý bude zásadným spôsobom ovplyvňovať rozvojový potenciál regiónu. Hlavné demografické trendy prejavujúce sa na celoštátnej úrovni, sú viditeľné aj na regionálnej úrovni. Prírastky obyvateľstva sa znižujú a obyvateľstvo starne - to je v kraji pribudnú okresy s prirodzeným aj celkovým úbytkom obyvateľstva a zvýši sa priemerný vek obyvateľstva. Vývoj počtu a prírastku obyvateľstva nebude rovnomerný. Väčšina okresov ŽSK, okrem okresov Bytča, Námestovo a Trstená bude mať do roku 2035 prirodzený aj celkový úbytok obyvateľstva.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva ŽSK bude rovnomernejší. Zostarnú všetky okresy bez výnimky, aj keď intenzita populačného starnutia bude v jednotlivých okresoch rôzna - najmladším okresom bude okres Námestovo, najstarším okres Trstená. Nepriaznivý trend je možné sledovať u vekovej štruktúry obyvateľstva, kde výrazne narastá počet obyvateľov vo veku nad 65 rokov, zatiaľ čo počet obyvateľov v produktívnom veku klesá. Obce Mikroregiónu Skalitskej doliny nárastom obyvateľov v poproduktívnom veku kopíruje celoslovenský vývoj. Vývoj počtu obyvateľov v produktívnom veku (15 - 64) má v okresoch Čadca a Žilina dlhodobo pozvoľne klesajúci charakter. Naproti tomu vývoj počtu detí vo veku do 14 rokov v rokoch 2010 klesal, ale od roku 2017 zaznamenal mierne pozitívny trend, čo odzrkadľuje stúpajúcu kvalitu života. Uvedené súvisí s ďalším ukazovateľom sledujúcim demografické trendy, a to priemerný vek obyvateľov. Ten majú tieto dva okresy, tak ako na celom Slovensku stúpajúci charakter.

V Mikroregióne Kysucký triangel však v priebehu rokov 2015 - 2035 predpokladáme postupné znižovanie počtu obyvateľov zapríčinené stále zvyšujúcou sa hodnotou prirodzeného úbytku obyvateľov. Tento trend by mal pretrvať až do roku 2035 s tým, že od roku 2020 sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov a celkový prirodzený úbytok obyvateľov. Maximálne hodnoty celkového úbytku obyvateľstva sa počas prognózovaného obdobia výraznejšie nezmenia, budú sa pohybovať od 4 do 7 osôb na 1000 obyvateľov.

Uvedeným vývojovým trendom a predpokladanému úbytku počtu obyvateľov (predpoklad úbytku v celom sledovanom období), ktoré má znaky starnutia na úrovni okresu

aplikovateľného aj na úroveň obce či mesta je potrebné prispôsobiť aj prístup Mikroregiónu Kysucký Triangel k jej občanom a zabezpečiť pre nich také životné podmienky, ktoré budú zohľadňovať ich potreby a požiadavky. Preto by mali obce Mikroregiónu Kysucký triangel na základe prognózy pristúpiť k opatreniam, ktoré budú eliminovať prípadné negatívne javy spôsobené znižovaním počtu obyvateľov a jeho starnutím.

1.2.4 Národnostná a náboženská štruktúra mikroregiónu

Z porovnania obyvateľov obce Mikroregiónu Kysucký triangel podľa príslušnosti k národnostným skupinám v roku 2021 vyplýva, že najväčší počet obyvateľov je hlásiacich sa k slovenskej národnosti. Niekoľko obyvateľov (menej ako 1%) sa hlási k národnosti českej. Ďalej je tu zastúpenie (menej ako 0,1%) obyvateľov s národnosťou poľskou, ruskou, rómskou a inou.

Náboženským vyznaním rozumieme účasť obyvateľov na náboženskom živote niektorej cirkvi alebo vzťah k nej. V Mikroregióne Kysucký triangel z hľadiska náboženského vierovyznania absolútne prevláda rímskokatolícke náboženstvo s minimálnym zastúpením ostatných náboženstiev a obyvateľov bez vyznania. K Rímskokatolíckej cirkví sa hlási 91,1 % obyvateľov Mikroregiónu, čo je pokles oproti roku 2011, kedy RKC bola zastúpená 93,33 %. Z menších cirkví sú v mikroregióne najviac zastúpené: Gréckokatolícka cirkev, Evanjelická cirkev augsb. vyznania a Kresťanské zbory.

Tabuľka 3: Obyvateľstvo MKT podľa vierovyznania v roku 2021

Obec	Čierne	Skalité	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel	
Náboženské vyznanie				Počet celkom	%
Rímskokatolícka cirkev	4 062	4 499	3 031	11 892	91,1
Gréckokatolícka cirkev	20	23	13	56	0,42
Pravoslávna cirkev	1	2	0	3	0,02
Evanjelická cirkev augsb. vyznania	14	12	10	36	0,28
Reformovaná kresťanská cirkev	8	6	1	15	0,1
Cirkev československá husitská	-	1	0	1	0,006
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	14	3	6	23	0,18
Evanjelická cirkev metodistická	-	1	-	1	0,006
Kresťanské zbory	11	9	20	40	0,33
Židovská obec na Slovensku	0	1	0	1	0,006
Budhizmus	1	2	2	5	0,04
Islam	0	4	0	4	0,02
pohanstvo a prírodné duchovno	3	9	1	13	0,09
Ostatné nepresne určené kresťanské cirkvi	12	39	1	52	0,35
Iné	5	6	5	16	0,12
Nezistené	79	48	44	171	1,33

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

1.3 Inovácie, podnikateľské prostredie, vzdelávanie, samospráva

1.3.1 Ekonomika a jej vývoj v Mikroregióne Kysucký triangel

Ekonomickú oblasť v Mikroregióne Kysucký triangel determinuje nielen rozpočet obcí združených v mikroregióne, rozsah ich vlastných príjmov, ale aj ich schopnosť čerpať prostriedky z iných zdrojov, či už štátnych alebo európskych. Zahŕňa ekonomickú aktivitu obyvateľstva v produktívnom veku i podnikateľskú činnosť právnických a fyzických osôb na území mikroregiónu. Ekonomická sila obyvateľov je daná prístupnosťou k zamestnaniu a priemernou výškou miezd v mikroregióne.

Tabuľka 4: Najvýznamnejšie podniky v okrese Čadca podľa počtu zamestnancov

Názov	Počet zamestnancov	Činnosť
COOP Jednota Čadca, spotrebné družstvo	**1000 - 1999**	**Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom**
Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca	**500 - 999**	**Činnosti nemocníc**
Hanes Global Supply Chain Slovakia a.s.	**500 – 999**	**Výroba pletených a háčkovaných pančúch**
TI-Hanil Slovakia, s.r.o.	**250 - 499**	**Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá**
Kysucké pekárne, a.s.	**200 - 249**	**Výroba chleba, výroba čerstvého pečiva a koláčov**
eliastech s.r.o.	**200 - 249**	**Subdodávateľ plastových dielov používaných pre časti interiérov ako aj exteriérov automobilov**
JJ ELEKTRONIC, s.r.o.	**150 - 199**	**Výroba montovaných elektronických dosiek**

Zdroj: finsat.sk

Okrem horeuvedených zamestnávateľov v okresu Čadca obyvatelia mikroregiónu dochádzajú do zamestnania najmä do žilinskej KIA Mobis, do Kysucké Nového mesta do firmy Schaeffler (viac ako 4 000 zamestnancov) a ZVL. Pomerná časť ekonomicky aktívnych obyvateľov dochádza do zamestnania do Českej republiky do zdravotníckych služieb, do Třineckých železární, Vítkovických železárni, a do uhoľných baní OKD, a.s.

1.3.2 Miera nezamestnanosti a štruktúra EAO mikroregiónu

V okrese Čadca v roku 2011 bola miera evidovanej nezamestnanosti 12,36 %. V tom roku bola miera evidovanej nezamestnanosti v Žilinskom kraji 11,91 % a na Slovensku 13,59

%. V okrese Čadca v roku 2021 bola však miera evidovanej nezamestnanosti už len 5,59 %. V danom roku bola miera evidovanej nezamestnanosti v Žilinskom kraji 5,32 % a na Slovensku 6,76 %. Miera evidovanej nezamestnanosti má v našom okrese klesajúci charakter, aj napriek čiastočnému zvýšeniu v roku 2020 (okres Čadca 6,95%), čo bolo dôsledkom pandémie Covid 19. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Čadca dosahuje zhruba úroveň priemernej miery nezamestnanosti Žilinského kraja, ale je výrazne nižšia ako priemerná miera evidovanej nezamestnanosti v celej Slovenskej republike.

Do konca roku 2028 predpokladáme len malý pokles % miery evidovanej nezamestnanosti, nakoľko zloženie evidovaných nezamestnaných vykazuje veľký podiel nezamestnateľných osôb. Situácia v roku 2022, vojna na Ukrajine a energetická kríza môžu túto prognózu značne ovplyvniť. Absolútny počet nezamestnaných sa v mikroregióne zníži z dôvodu, že sa zníži počet osôb v produktívnom veku a narastie počet osôb v poproduktívnom veku, čím dôjde k poklesu celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v Mikroregióne Kysucký triangel.

Tabuľka 5: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie MKT v rokoch 2011 - 2021

Obec / Rok	Čierne	Skalité	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel
2011	268	300	235	803
2012	306	306	252	864
2013	328	350	302	980
2014	324	320	270	914
2015	284	243	229	756
2016	199	212	153	564
2017	151	137	119	407
2018	108	134	82	324
2019	86	134	88	308
2020	153	219	133	505
2021	143	171	123	437

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obrázok 12: Počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2021

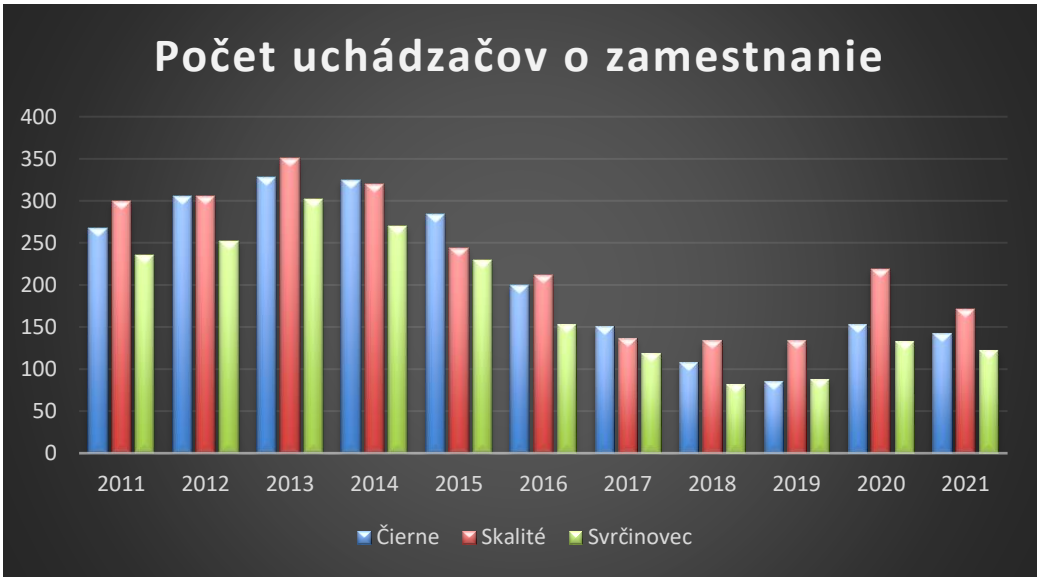

Na základe údajov z ÚPSVaR a ŠÚ SR o počte nezamestnaných v obciach Skalité, Čierne a Svrčinovec jednoznačne vidno vývoj počtu nezamestnaných. V poslednej dekáde bol najväčší počet nezamestnaných v roku 2013 ako dozvuk finančnej krízy z roku 2008. Od toho roku sa počet nezamestnaných znižoval až v roku 2019 dosiahol hranicu, pod ktorú by zníženie išlo iba o minimálnu hodnotu. Roka 2020 a 2021 vykazuje opätovný nárast počtu nezamestnaných z dôvodu pandémie Covid-19. Všetky tri obce mikroregiónu kopírujú vývojové trendy nezamestnanosti SR.

Obrázok 13: Počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2021 podľa vekových skupín

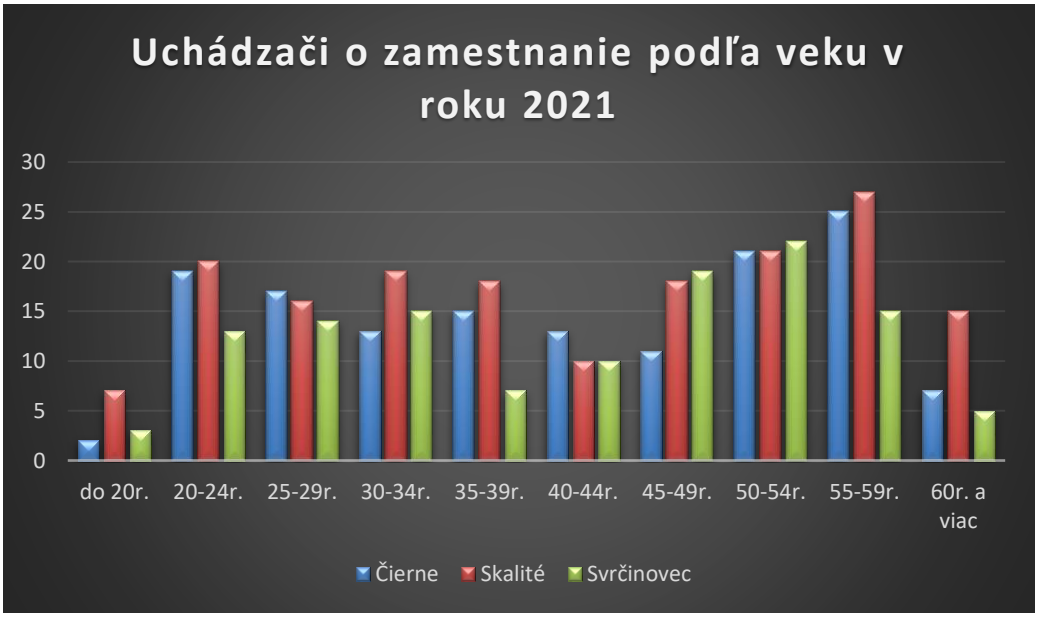

Zdroj: UPSVaR

Počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2021 zohľadňuje rozloženie počtu uchádzačov najme v ohrozených skupinách, a to medzi absolventmi (20 až 29 rokov) a medzi staršími vekovými skupinami (50 až 59 rokov).

1.3.3 Trh práce a podmienky na podnikanie v Mikroregióne Kysucký triangel

Trh práce je miestom, kde sa stretáva dopyt po práci zo strany potenciálnych zamestnávateľov s ponukou práce, ktorú predstavujú jednotlivci uchádzači o zamestnanie, pričom predmetom kúpy a predaja nie sú jednotlivé osoby, ale ich pracovná sila.

Podnikateľským prostredím môžeme označiť všetko, čo obklopuje a ovplyvňuje podnikateľské subjekty. Je to prostredie, ktoré je prepojené s prostredím konkurenčným. Podnikateľské prostredie je ovplyvnené hospodárskymi, politickými, inštitucionálnymi, právnymi, technologickými, sociálnymi a etickými podmienkami, v ktorých sa uskutočňuje podnikateľský proces, čiže proces formovania podnikateľských subjektov a vykonávanie ich podnikateľskej činnosti.

Ekonomika regiónu je sústredená najmä v mestách a ich okolí v línii rozvojových osí. Z hľadiska počtu podnikov na tisíc obyvateľov nedosahuje región Kysúc priemer Žilinského samosprávneho kraja, viac sa k nemu približuje okres Čadca. Nadpriemerný počet podnikov na tisíc obyvateľov voči Žilinskému samosprávnemu kraju je v stavebníctve. Situovanie regiónu na rozvojovej osi prvej úrovne tiež dáva dobré predpoklady rozvoju obchodu, dopravy a skladovania. Dobrú tradíciu má tiež strojársky priemysel. Najväčší zamestnávatelia majú naviazanú svoju výrobu najmä na subdodávky pre automobilový priemysel. Počty podnikov v odvetví odborné, vedecké a technické činnosti nedosahujú priemer kraja. V regióne nemá sídlo žiadna vysoká škola, čo limituje potenciál pre rozvoj výskumu a inovácií. Veľkostne ide najmä o malé a stredné podnikateľské subjekty.

Na území Mikroregiónu Kysucký triangel pôsobia viaceré podnikateľské subjekty, v ktorých zamestnanie našli aj jeho obyvatelia. Obyvatelia mikroregiónu pôsobia najmä v odvetviach stavebníctva, strojárstva, drevospracujúceho priemyslu, poľnohospodárskej výroby a tranzitnej prepravy, gastronomické služby, obchod. Podnikateľské prostredie je teda je tvorené veľmi rôznorodo, prevažne malými a strednými podnikmi, v rámci možností, ktoré ponúka daný mikroregión. Ekonomická situácia v mikroregióne sa zlepšuje, jej stav je odrazom oživenia daného mikroregiónu, nie však priamo ekonomiky obcí a mesta mikroregiónu.

Aj keď miestne podnikateľské subjekty v rámci daného územia zamestnávajú viacerých obyvateľov, ich stav vôbec nepostačuje na absorbovanie miestnej ponuky pracovných síl. Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva z mikroregiónu odchádza za prácou do okolitých obcí či miest. Medzi významných zamestnávateľov v okolitých obciach či mestách patrí ZVL-Ložiská s.r.o., Kia Motors Slovakia s.r.o., Mobis Slovakia s.r.o., JJ Elektronics s.r.o., Hanes Global Supply Chain Slovakia a.s. TI-Hanil Slovakia, s.r.o. a Schaeffler Kysucké Nové mesto.

V okrese Čadca v roku 2010 bola priemerná nominálna mzda zamestnanca 611 EUR. V roku 2020 to bolo 1042 EUR. To bolo oproti priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v roku 2020 v ŽSK (1229 EUR) aj v SR (1324 EUR) menej.

Obrázok 14: Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Čadca

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Voči priemeru ŽSK má okres Čadca percentuálne viac podnikov najmä v odvetviach stavebníctvo a veľkoobchod a maloobchod a mierne vyšší podiel tiež v priemyselnej výrobe, kým podiel odvetví pôdohospodárstva a odborných, vedeckých a technických činností je v okrese naopak percentuálne nižší, než je priemer kraja.

Tabuľka 14:Štruktúra zamestnancov podľa zamestnania v roku 2019

Okres	Celkem	Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	Špecialisti	Technici a odborní pracovníci	Administratívni pracovníci
Čadca	18 333	542	542	1 997	991
Žilinský kraj	210 061	10 955	10 955	24 831	13 597

Okres	Pracovníci v službách a obchode	Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	Operátori a montéri strojov a zariadení	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
Čadca	2 758	31	1 231	1 931	1 933
Žilinský kraj	23 407	710	21 995	26 389	14 241

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

1.3.4 Školstvo na území Mikroregiónu Kysucký triangel

Mikroregión Kysucký triangel má zastúpené základné a materské školstvo v dostatočnej miere, ktoré je potrebné len mierne modifikovať. Všetky materské školy sú v zriaďovateľskej pôsobnosti samospráv, nachádzajú vo všetkých obciach mikroregiónu. V obci Skalité sa okrem toho nachádza aj Základná škola v zriaďovateľskej pôsobnosti Biskupského úradu Žilina.

V materských školách bolo v roku 2021 zapísaných 374 detí. Počet detí v MŠ za roky 2020 a 2021 mierne stúpol po avizovaní a účinnosti zákona o povinnej predškolskej dochádzke. Vývoj počtu žiakov v materských školách obcí regiónu kopíruje demografickú krivku obyvateľov. Vo väčšine obcí je počet žiakov MŠ ustálený alebo dokonca sa zvýšil.

Päť základných škôl na území MKT v roku 2021 evidovalo 1153 žiakov. Vývoj ich počtu odpovedá demografickému vývoju v obciach. V školách pracujú rôzne školské kluby a alokované pracoviská CVČ. V obci Skalité pôsobí Súkromná základná umelecká škola Skalité – Kudlov, ktorá vzdeláva deti z celého mikroregiónu aj okolia.

Stredné školstvo nie je priamo na území MKT zastúpené. Študenti dochádzajú na stredné školy a gymnáziá najviac do Čadca, menej do Kysuckého Nového Mesta a Žiliny. Malá časť stredoškolákov dochádza do školy do iného mesta na Slovensku a malá časť do miest v českom prihraničí (Jablunkov, Třinec).

Tabuľka 6: Školské zariadenia na území MKT, rok 2021

Obec	Čierne	Skalite	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel
Materské školy	2	2	1	5
Materské školy - deti	140	149	85	374
Základné školy (1. - 4. roč.)	0	0	0	0
Základné školy (1. - 4. roč.) žiaci	0	0	0	0
Základné školy (1. - 9. roč.)	2	2	1	5
Základné školy (1. - 9. roč.) žiaci	410	496 z toho cirkevná škola 245	247	1153
Základné umelecké školy – súkromná	0	1	1	2
Základné umelecké školy - žiaci	0	528	263	791

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

V MKT pôsobia dve súkromné ZUŠ. Jedna so sídlom v Skalitom a druhá so sídlom v obci Svrčinovec, pod ktorú patrí alokované pracovisko v obci Čierne.

Obrázok 15: Vývoj počtu žiakov MŠ v MKT

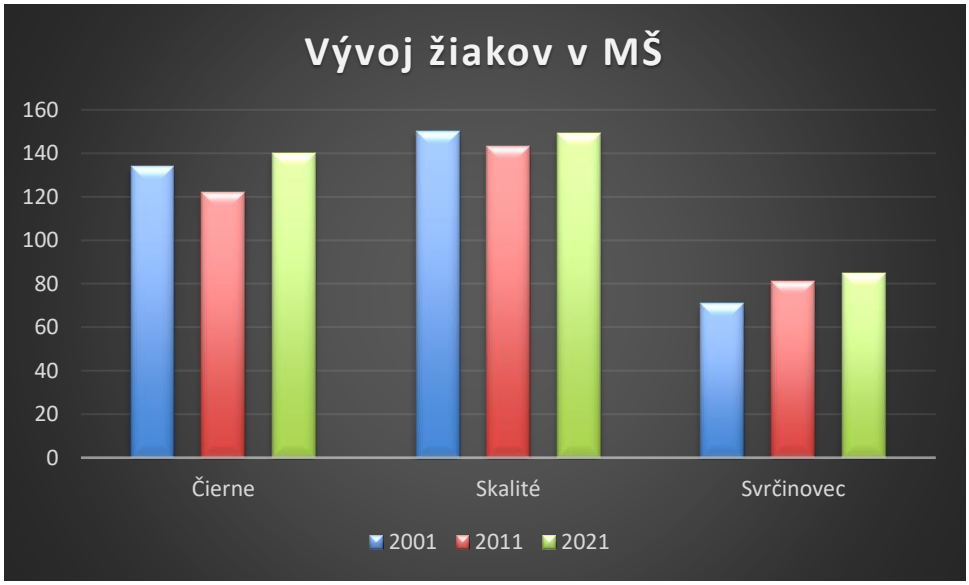

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny. Vzdelanie dáva základy všetkého, čo ľudstvo objavilo, vymyslelo, vytvorilo, či objaví, vymyslí a vytvorí v budúcnosti.

Trend vývoja štruktúry obyvateľstva Mikroregiónu Kysucký triangel podľa vzdelania na základe štatistických údajov zo sčítania obyvateľstva v roku 2021, v porovnaní s rokom 2001 a 2011, je charakteristický úbytkom počtu obyvateľov bez vzdelania (prirodzené vymieranie) a s dosiahnutým základným vzdelaním. Naopak, v roku 2021 bol v mikroregióne zrejmý nárast počtu obyvateľov s dosiahnutým učňovským vzdelaním bez maturity, úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou, stredným odborným vzdelaním bez maturity a vysokoškolským vzdelaním. Vývojový trend zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľstva MKT je zrejmý a spôsobený aj zmenou jeho hospodárskej štruktúry. V porovnaní s priemerom Slovenskej republiky obce MKT (Kysúc) hlboko zaostávajú v zastúpení vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva.

Tabuľka 7: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov MKT v roku 2021

Obec	Čierne	Skalité	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel	
Vzdelanie				počet	v %
základné	714	956	649	2 319	19,9
stredné odborné (učňovské) - bez maturity	1 198	1 297	1 005	3 500	27
úplné stredné odborné - s maturitou	1 155	1 497	841	3 493	26,5
vyššie odborné vzdelanie	249	243	149	641	4,9
vysokoškolské vzdelanie	529	581	332	1442	10,9
bez školského vzdelania	10	16	10	36	0,27
nezistené	68	47	52	167	1,32

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

Obrázok 16: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov MKT v roku 2021

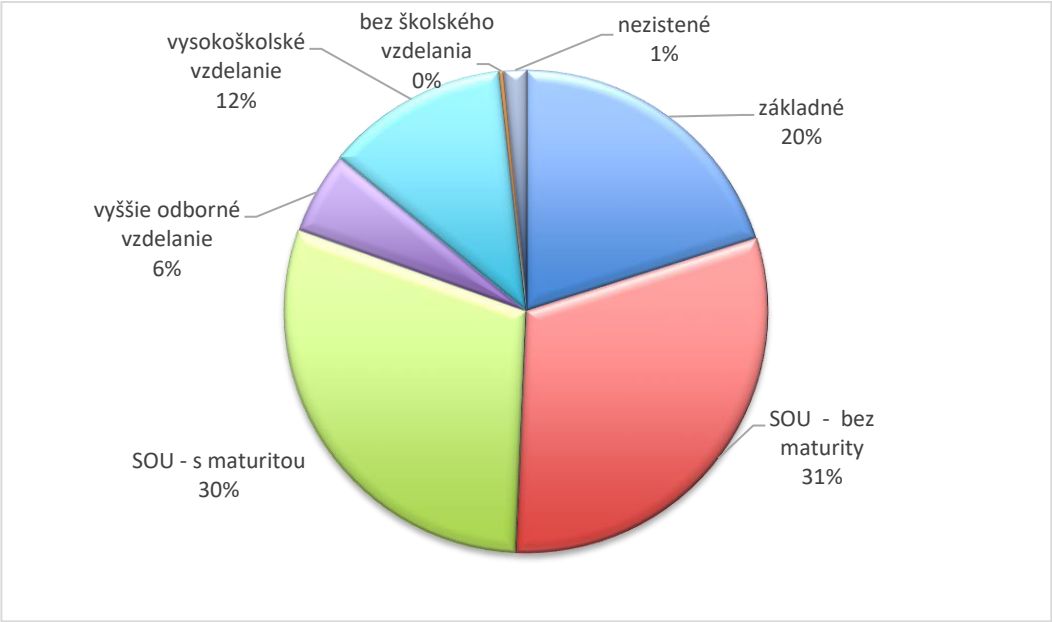

1.3.5 Samospráva obcí Mikroregiónu Kysucký triangel

Orgány obcí mikroregiónu tvorí starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Funkcia starostu je verejná funkcia a funkcia monokratická. Volia ho obyvatelia obce v priamych voľbách na štyri roky. Má samostatné a nezávislé postavenie, ktoré vyplýva zo zákona.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce. Obec Čierne má v súčasnosti 11 poslancov, obec Skalité 13 poslancov a obec Svrčinovec 11 poslancov.

V zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení môže obecné zastupiteľstvo zriadiť obecnú radu. Obecná rada je zložená z poslancov obecného zastupiteľstva, ktorých volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Všetky obce MKT majú zriadenú obecnú radu.

1.3.6 Prehľad kompetencií obecných úradov

Obce spravujú svoje teritórium na základe originálnych a prenesených kompetencií. Jedná sa o matriku, správu majetku, správu volieb, odpadové hospodárstvo, ochranu životného prostredia, sociálne záležitosti a ochranu detí, ochranu zdravia, školskú správu, bytovú politiku,

starostlivosť o verejné priestranstvá, územné plánovanie, kultúru a šport. V súčasnosti obce časť svojej agendy prenášajú do on line priestoru pre elektronické spracovanie.

1.3.7 Územné plánovanie samosprávnych jednotiek mikroregiónu

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia mikroregiónu, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny mikroregiónu v súlade s princípmi jeho trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie mikroregiónu utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností na jeho území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenia jeho trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Cieľom územného plánovania je prostredníctvom sústavného a komplexného riešenia priestorového usporiadania územia a funkčného využitia územia mikroregiónu vytvárať predpoklady jeho trvalo udržateľného rozvoja. Územným plánovaním sa vo verejnom záujme určuje hospodárne využitie zastavaného územia mikroregiónu a chráni nezastavané územie. Orgány územného plánovania mikroregiónu tak premietajú konkrétne zámery do územia samospráv a koordinujú ich verejné záujmy.

Výsledkom územného plánovania samospráv mikroregiónu je územný plán. Územný plán jednotlivých samospráv mikroregiónu je podmienkou získania finančnej podpory na rozvojové procesy a poskytuje isté záruky pre investičné činnosti. Z dôvodov požiadavky efektívneho využitia zdrojov býva možnosť získania dotácií a grantov podmieňovaná existenciou územného plánu a hlavne obsiahnutím daných zámerov v ňom.

Územný plán mikroregiónu priťahuje súkromné investície a teda aj vo vzťahu k potenciálnym investorom je spracovaný územný plán signálom, že to samospráva so svojim rozvojom „myslí vážne“. Navyše, investičný vstup do územia s jasne stanovenými pravidlami, ktoré môže garantovať len územný plán, sa spája s omnoho menším rizikom.

Bez územného plánu je rozvoj každej samosprávy nekoncepčný a zložitý. Rozvoj daného územia bez územného plánu prakticky nie je možný, a to nielen v rámci regiónov, ale hlavne v mestách a vo väčších obciach, ktorým spracovanie územného plánu nariaďuje zákon. Nahrádzanie plánu územným rozhodovaním je administratívne náročné a už vôbec nemožno

pri použití tohto postupu hovoriť o koncepčnom a efektívnom využívaní územia. Takto sa môže stať, že pozemky v atraktívnej lokalite mikroregiónu sa zlým rozhodnutím využijú na nevhodné účely a stavby, ktoré budú hyzdiť prostredie alebo brániť jeho ďalšiemu rozvoju.

Členovia MKT sa riadia schválenými územnými plánmi obcí, a to Obec Skalité ÚPO u roku 2008, obec Čierne ÚPO z roku 2022 a obec Svrčinovec ÚPO z roku 2017.

1.4 Životné prostredie

1.4.1 Geologické, geomorfologické a pedologické pomery mikroregiónu

Geologické pomery charakterizujú základné geologické štruktúrne jednotky riešeného územia. Horniny odrážajú dlhodobý vývoj územia a zároveň vo veľkej miere ovplyvňujú aj iné zložky krajiny a tiež súčasné možnosti jej hospodárskeho využitia tak pre technické ako aj bioprodukčné činnosti (ako pôdotvorný substrát).

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska leží katastrálne územie obcí združenia v doline rieky Čierňanky, ktorá oddeľuje Jablunkovské medzihorie na severozápade a Kysucké Beskydy na juhovýchode (Hatíková, I, 2010). Územie sa nachádza v oblasti Slovensko-moravských a Stredných Beskýd, ktoré sú súčasťou provincie Západných Karpát. Západná časť patrí do celku Javorníky (SZ do oddielu Vysoké Javorníky a pododdielu Rakovská hornatina, JZ do oddielu Nízke Javorníky). Východná časť patrí do celku Kysuckej vrchoviny.

Jablunkovské medzihorie zasahuje svojim okrajom severozápad skúmaného územia. Pohorie budujú intenzívne zvrásnené a presúvané paleogénne flyšové sedimenty račianskej jednotky, pieskovce, ílovce, menej zlepence vonkajšieho flyša. Geologická stavba sa prejavuje v povrchovej tvárnosti územia. Reliéf má charakter nižšej, málo diferencovanej vrchoviny s hladko modelovanými tvarmi a masívnymi plochými chrbtami. Pohorím prechádza európske rozvodie medzi Čiernym a Baltickým morom.

Prevažnú časť územia mikroregiónu zaberajú Kysucké Beskydy patriace do oblasti Stredných Beskýd vo Vonkajších Západných Karpatoch. Pohorie budujú paleogénne flyšové horniny račianskej jednotky, pieskovce a ílovce. Kysucké Beskydy majú príkrovovo-vrásovú stavbu, silno porušenú zlomami. Reliéf je vrchovinový a vysočinový. Diferencované tektonické pohyby a erózno-denudačné procesy podmienili v pohorí vznik dvoch morfograficky odlišných častí, Rača a Javorský Beskyd. Rozsiahle odlesnenie pohoria viedlo k silnej erózii pôd. Povrch

zaberajú plochy ornej pôdy a trvalých trávnych porastov, ktoré sa striedajú s plochami sekundárnych, prevažne smrekových lesov.

Geologický podklad úzkeho pásu okolo Čierňanky a nižšie okolo Kysuce tvoria nivné sedimenty a splachy, ostatnej časti katastru flyšové vývoje s premenlivým podielom pieskovcov, ílovcov a slieňovcov vo vnútrokarpatskom paleogéne v Magurskej a Račianskej jednotke.

Z hľadiska inžinierskej geológie prevládajú skalné a poloskalné horniny, ílovce, slieňovce a pieskovce. K negatívnym javom typickým pre flyšové pásmo patria zosuvy a erózie pôdy. Dominantným pôdnym krytom v rámci obcí mikroregiónu sú fluvizeme pozdĺž rieky Čierňanky a kambizeme, ako okolitý pôdny kryt na tunajších pohoriach.

1.4.2 Klimatické pomery

Značný vplyv na klimatické pomery územia má geografická poloha a nadmorská výška. Územie je súčasťou širšej oblasti ležiacej na rozhraní oceánskych a kontinentálnych vplyvov, kde sa v priebehu roka viackrát vystriedajú vzduchové hmoty rozličných vlastností. Vyššia, podhôlna časť Kysuckých Beskýd patrí do chladnej klimatickej oblasti, nižšia vrchovinná na západe do mierne teplej oblasti s chladnou zimou. Dolina Čierňanky patrí do mierne teplej, vyššie polohy do mierne chladného okrsku chladnej klimatickej oblasti. Povrch je mozaikovito pokrytý lesmi, trávnymi porastmi i poľami.

Vzhľadom na členitosť reliéfu územia mikroregiónu sú veterné pomery rozdielne. Orientácia doliny umožňuje prúdenie západného a severozápadného vetra. Územie mikroregiónu podľa klimatickej mapy, patrí do mierne teplej až mierne chladnej oblasti. Do mierne teplej oblasti patria doliny a priľahlé svahy do výšky 800 m, do chladnej oblasti patria vrcholové časti okolitých hôr.

Najvyššie namerané mesačné teploty dosahujú letné mesiace jún, júl a august. Priemerná teplota na území obce v júli dosahuje 16 - 17 °C, priemerná teplota v januári je (-4) - (-6) °C, priemerná ročná teplota 5 - 7 °C, priemerná ročná amplitúda teplôt je 21 - 21,5 °C. Počet letných dní je 30 - 40 ročne. So stúpajúcou nadmorskou výškou klesá priemerná ročná teplota o 0,6 °C na každých 100 m. Najväčší počet jasných dní je v júli, auguste, septembri, a marci. Minimum jasných dní pripadá na obdobie od novembra po február. Najviac hmlistých dní sa vyskytuje v septembri a októbri, najmenej v januári. Obce mikroregiónu sa vzhľadom na svoju polohu

zaraďuje k tzv. mokrým kútom Slovenska, čo súvisí so západným vlhkým vetrom. Celkový dlhodobý priemer úhrnu zrážok je okolo 1 000 mm za rok. V ostatných rokoch sa úhrn zrážok znižuje. Maximum zrážkovej činnosti pripadá na letné mesiace v období letných búrok, minimum v zimných mesiacoch. Zrážku sú sa objavujú nepravidelne až nárazovo v podobe búrok. V zimnom období zrážky padajú prevažne v pevnom skupenstve a vytvárajú snehovú pokrývku. Prvé sneženie sa objavuje koncom októbra, prípadne začiatkom novembra. V posledných rokoch sa začiatok sneženia posúva až na koniec decembra. Posledné dni so snežením sa vyskytujú koncom marca, výnimočne v apríli. Dĺžka snehovej pokrývky závisí od nadmorskej výšky. Snehová pokrývka trvá 80 dní, v horskej obrube v priemere až 100 dní, pričom maximálnu výšku dosahuje v januári. Výška aj dĺžka snehovej pokrývky sa v dôsledku globálneho otepľovania a klimatických zmien zmenšuje.

Obrázok 17: Hydrogeologická mapa prítokov rieky Čierňanka

Prameň:https://www.google.sk/search?q=tok+rieky+%C4%8Cier%C5%88anka&biw=1173&bih.

1.4.3 Hydrologické pomery na území združenia

Hydrologické pomery obcí združenia ovplyvňujú formovanie pôdneho krytu, najmä na riečnych nivách, kde sa periodicky uplatňuje vplyv povodňových a poriečnych podzemných vôd. Podzemná voda ovplyvňuje trvalo pôdotvorný proces aj mimo riečnych nív, najmä v terénnych depresiách a v oblasti pramenísk. Vplyvom veľkého množstva zrážok a nízkej priepustnosti podložia, značná časť pôd má nepriaznivý vodný režim.

Z dôvodu rozdielnej priepustnosti hornín aj napriek bohatým zrážkam v území, nevytvárajú sa väčšie akumulácie podzemných vôd, s čím súvisí aj slabá výdatnosť prameňov a značná rozkolísanosť vodných tokov počas roka. Z hľadiska hydrologického územie patrí do povodia Váhu. Väčšia časť územia je odvodňovaná riekou Kysucou a jej prítokmi, menšia časť (v Javorníkoch) je odvodňovaná priamymi prítokmi Váhu. Celé územie je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti

Pohorím Jablunkovské medzihorie prechádza európske rozvodie medzi Čiernym a Baltickým morom. Do Čierneho mora odvádza vody ľavostranný prítok Kysuce, Čierňanka, do Baltického Olše.

Hydrologicky patrí riešené územie k povodiu Kysuce. Na území mikroregiónu je najvýznamnejším vodným tokom rieka Čierňanka, ktorá sa za Svrčinovcom v Čadci vlieva do rieky Kysuca. Čierňanka je typickou riekou v horskej oblasti so snehovo-dažďovým typom odtoku. Oba toky sa vyznačujú vysokými, ale značne nevyrovnanými odtokmi vzhľadom na intenzívny povrchový odtok z územia.

Rieka Čierňanka má dĺžku 21 km a je ľavostranným prítokom rieky Kysuca. Je tokom IV. rádu. Zaberá povodie 158 km², priemerný sklon toku je 14 ‰, na dolnom toku 4,6 ‰, priemerný prietok dosahuje v ústí 2,82 m³/s a špecifický odtok je 17,91 l/km²/s. Horný tok, po sútok s Čadečkou, sa často označuje ako Skaliťanka. Severná hranica povodia Čierňanky je zároveň súčasťou Hlavného európskeho rozvodia. Rieka Čierňanka pramení v Jablunkovskom medzihorí pod sedlom Príslop v nadmorskej výške približne 660 m n. m., neďaleko slovensko-poľskej štátnej hranice. Hlavné prítoky Čierňanky v obci Skalité sú Čanecký potok, Vreščovka, potok Rieka a potok Čadečka, v obci Čierne sú to Latonka (PR), Stankovský potok, Gorilov Čierny a Markov potok a v obci Svrčinovec je to Šlahorov potok.

1.4.4 Flóra a fauna mikroregiónu

Typický je výskyt prechodných rašelinísk a slatín, ktoré plnia významnú ekologickú funkciu v krajine ako mokraďové biotopy. V blízkosti tokov, či už potokov, alebo riek sa nachádza brehová vegetácia, tvorená najmä jelšou sivou a porastmi vŕb. Jej zachovanie je jednou z priorít ochrany prírody. Brehové porasty plnia funkciu protieróznu, mikroklimatickú, dopomáhajú procesu samočistenia vody, sú biotopom a úkrytom pre mnohé druhy rastlín a živočíchov. Chránia brehy pred rozširovaním inváznych (nepôvodných) rastlinných druhov,

ktoré sa uchytávajú najmä na odhalených brehoch riek. Sekundárnymi spoločenstvami, ktoré vznikli v minulosti pričinením človeka sú lúky a pasienky s mnohými kvitnúcimi druhmi rastlín, vo vyšších polohách sú chudobné horské psicové porasty. Ich zachovanie je dôležité z hľadiska ochrany biodiverzity avšak sú zároveň bohatou zásobárňou liečivých rastlín.

Charakter rastlinstva je ovplyvnený geologickým podložím, ktoré vytvára podmienky najmä pre acidofilnú vegetáciu, pričom územie patrí do oblasti Západokarpatskej kveteny. Klíma a nadmorská výška ovplyvňujú vegetáciu vertikálne, v oblasti je podhorského až horského charakteru. Podľa fytogeografického členenia Slovenska patrí územie do oblasti Západobeskydskej flóry.

Lesy tvoria krásny prírodný rámec mikroregiónu a priam volajú turistov i cyklistov, alebo dokonca lyžiarov na bežkách, zdolať ich oblé hrebene. Väčšinu územia mikroregiónu pokrývali v minulosti bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy. V súčasnosti najväčšiu plochu z lesných spoločenstiev zaberajú na území mikroregiónu nepôvodné smrečiny.

Krovinová etáž v lesoch nie je vyvinutá, prípadne sú zastúpené ojedinelé druhy ako napr. zemolez obyčajný, ostružina malinová, ostružina krovitá, lieska obyčajná a pod.. V bylinnej etáži rastú predovšetkým kyslomilné druhy smrečín ako napr. brusnica čučoriedková, chlpaňa hájna, tôňovka dvojlistá a pod..

Na území mikroregiónu rastú viaceré chránené a vzácne druhy rastlín, s ktorými sa môžeme stretnúť najmä v lesoch a na podmáčaných lúkach. Z takýchto druhov rastlín tu patria napr. vstavač mužský, bradáčnik vajcovitý, vemeník dvojlistý, pahorec brvitý, horec luskáčovitý, valeriána celistvolistá, bielokvet močiarny, plavúň obyčajný. Medzi najvzácnejšie už skôr spomenuté biotopyna území mikroregiónu patria prechodné rašeliniská a slatinné lúky. Práve na nich sa nachádza množstvo ohrozených rastlinných druhov.

Rovnako ako rastlinné spoločenstvá je aj založenie populácie fauny limitované prírodnými podmienkami ako sú zemepisná poloha, geologické a klimatické podmienky a vegetačný kryt. Komplex týchto faktorov ovplyvňuje jednotlivé živočíšne druhy na danom území. Zoogeograficky patria živočíšne spoločenstvá oblasti k vonkajšiemu obvodu Západných Karpát. Majú charakter podhorskej a horskej fauny. O významnosti územia svedčí prítomnosť aj tých druhov, ktoré majú ťažisko výskytu v iných najmä teplejších typoch krajiny a Kysuce sú okrajovou oblasťou ich výskytu.

Na území mikroregiónu je zaznamenaný výskyt mnohých chránených druhov živočíchov, medzi ktoré patria napr. mlok obyčajný, skokan hnedý, užovka obojková, slepúch

lámavý, vlk dravý, medveď hnedý, vydra riečna, jazvec obyčajný, ropucha obyčajná, rosnička zelená či rôzne druhy drobných zemných cicavcov.

1.4.5 Ochrana životného prostredia

Na území okresu Čadca, na ktorom sa rozprestiera aj územie Mikroregiónu Kysucký triangel, sa nenachádza žiaden národný park. Na jeho území sa nachádza Chránená krajinná oblasť Kysuce, ktorá v okrese Čadca pozostáva z dvoch samostatných častí, a to západnej Javorníckej a východnej Beskydskej. Do beskydskej časti malou mierou zasahuje aj Chránené vtáčie územie Malá Fatra, ktoré je súčasťou NP Malá Fatra a Chránené vtáčie územie Horná Orava, ktoré je súčasťou Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava. Na území okresu sa taktiež nachádza 16 maloplošných chránených území a 12 území európskeho významu. Celková plocha veľkoplošných chránených území je 552,10 km^2, čo je cca 72,6 % podiel na celkovej rozlohe okresu. V porovnaní s celokrajským priemerom, kde podiel chránených území na celkovej rozlohe územia činí 52,9 % možno konštatovať, že okres Čadca patrí medzi okresy v Žilinskom kraji s nadpriemerným podielom chránených území na svojej rozlohe.

Teritórium mikroregiónu spadá do ochranného pásma CHKO Kysuce s 1. stupňom ochrany – voľná krajina. Na území mikroregiónu sa nenachádzajú žiadne maloplošné chránené územia.

Tabuľka 8: Maloplošné chránené územia v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto

Kategória	Názov chráneného územia	Stupeň ochrany	Celková	Výmera (ha)	
				Ochranné pásmo	Z toho v okrese
Maloplošné chránené územia v okrese Čadca					
NPR	Malý Polom, Veľká Rača, Veľký Javorník	**5**	**413,05**	**281,77**	**197**
PR	Hričovec, Klokočovské skálie, Klubinský potok, Polková, Veľký Polom, Zajačkova lúka	**5,4**	**84,71**	-	-
PP	Bukovský prameň, Korniansky ropný prameň, Megoňky, Vojtovský prameň, Vychylovské prahy, Vychylovské skálie	**5,4**	**27,46**	-	**0,03**
CHA	Chmúra	**4**	**0,41**	-	-
Spolu v okrese			**525,63**	**281,77**	**197,03**

Zdroj: SAŽP

Pri zabezpečovaní primárnych a sekundárnych potrieb človeka veľmi často dochádza k narušeniu alebo k ničeniu prírody a celého životného prostredia. Človek nemá žiadne právo na ničenie diela, ktoré sám nevytvoril, má však povinnosť napraviť všetko to, čo za dlhé roky zničil, aby v dôsledku jeho konania nedošlo k ekologickej kríze, tzn. k extrémnemu stavu, pri ktorom dochádza k zrúteniu prírodných ekosystémov, k zlyhaniu zdrojov potravín, k vyčerpaniu zdrojov biosféry a nakoniec k zániku celých spoločenstiev vrátane človeka.

Základnou úlohou obce a jeho obyvateľov z hľadiska zabezpečenia trvalej prosperity je docieliť vysokú kvalitu základných zložiek životného prostredia - ovzdušia, vody, pôdy, horninového prostredia a organizmov, čoho predpokladom je minimalizácia negatívnych vplyvov a garancia funkčných a efektívnych systémov na ich ochranu a využívanie, riadených štátnym i podnikateľským sektorom.

K vážnym poškodzovateľom životného prostredia patrí bez pochýb drastický úbytok lesných porastov, a to nielen na území mikroregiónu, ale na celom území našej planéty. To má už dnes za následok nevyčísliteľné škody. Ťažba dreva zásadne mení krajinný ráz celej krajiny a aj samotné zloženie lesa. Ťažba dreva predstavuje nezvratný proces a zároveň jeden

z najvážnejších zásahov a vplyvov na životné prostredie. Prirodzený les sa nedá ničím nahradiť, a aj napriek tomu sa v ťažbe a devastácii lesov naďalej pokračuje. Pri súčasnom tempe ťažby drevnej hmoty spolu s nadmerným znečisťovaním ovzdušia môžu lesy úplne zmiznúť z povrchu Zeme už za 50 až 90 rokov - stav prinajmenej alarmujúci. S tým súvisí úbytok spodnej vody, presúšanie krajiny a nerovnomerne rozložená zrážková činnosť v území (striedanie dlhých suchých období s nárazovými búrkami). Porušenie malého vodného cyklu – nezadržanie vody k krajine „tam kde spadne“, bude mať pre obyvateľov planéty nenapraviteľné škody.

1.4.6 Kvalita ovzdušia mikroregiónu

Obce mikroregiónu leží mimo záujmov väčších priemyselných výrobcov. Z tohto dôvodu môžeme konštatovať, že v katastrálnom území mikroregiónu sa nenachádza veľký znečisťovateľ ovzdušia. V súčasnosti sa stav ovzdušia mikroregiónu zlepšil, čo je zrejme i pohľadom - samosprávy najmä v zimnom období už nie sú pri pohľade z vyvýšeného miesta zahalené do smogového oblaku. Najväčšími lokálnymi znečisťovateľmi ovzdušia sú kotle na tuhé palivo v rodinných domoch.

Pripojenosť bytových jednotiek (IBV a HBV) na plyn je v mikroregióne 51,73 %. Veľa z týchto bytov, hlavne v rodinných domoch využíva iný spôsob zabezpečenia tepla a teplej vody, najmä tuhé paliva. Kúrenie elektrickou energiou vyžíva 9,72 % bytov a primárne kúrenie tuhým palivom využíva 36,34 % bytov. Do celkového množstva znečisťujúcich látok v ovzduší v MKT výrazne prispieva presah z blízkych priemyselných a ťažobných oblastí z Poľska a Českej republiky.

Celkovo môžeme konštatovať, že stav ovzdušia v rámci mikroregiónu je uspokojivý s tendenciou sústavného znižovania nežiaducich faktorov.

Obrázok 18: Emisie základných znečisťujúcich látok ŽK v roku 2018

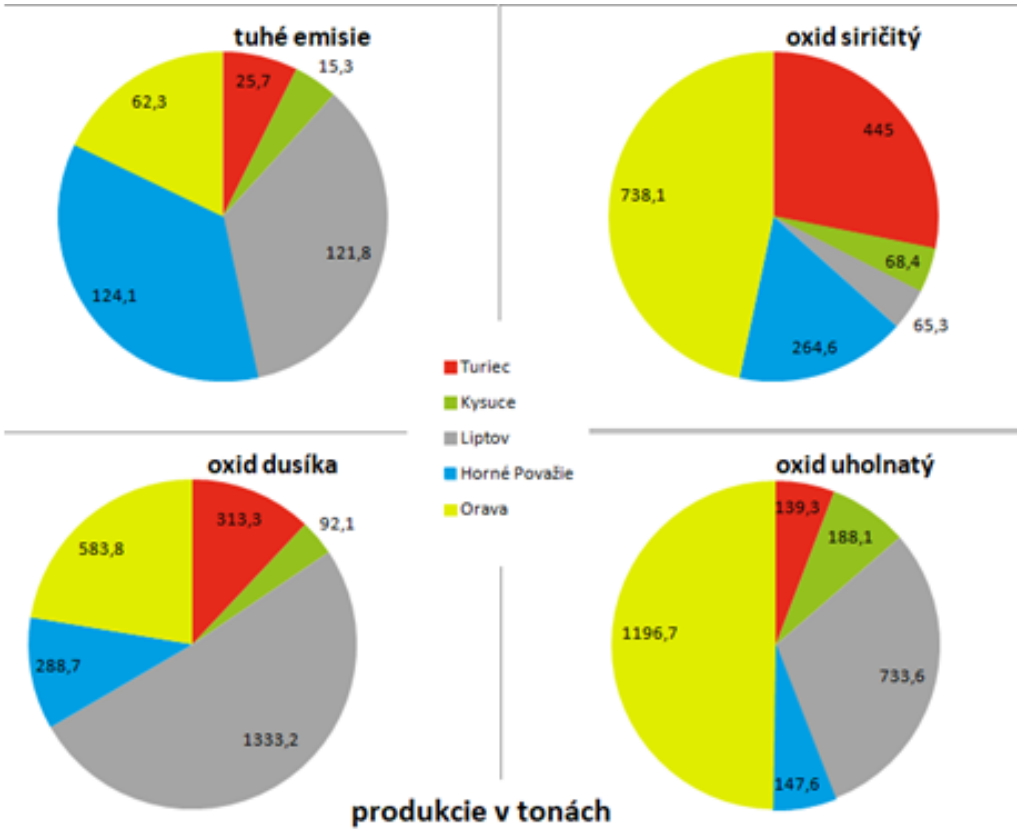

Zdroj: Datacube.statistics.sk, vlastné spracovanie, 2021

Významným krokom v oblasti životného prostredia na území mikroregiónu je potreba intenzívnejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, teda nefosílnych zdrojov energie, ktorých energetický potenciál sa trvalo obnovuje prírodnými procesmi alebo činnosťou ľudí. Ide o zdroje ako vodná energia, slnečná energia, veterná energia, geotermálna energia, biomasa vrátane všetkých produktov jej spracovania, bioplyn, skládkový plyn, plyn z čističiek odpadových vôd či biometán.

I keď sa alternatívne zdroje energie využívajú čoraz viac, a pre ich využitie máme v čase globálnych energetických kríz ako aj vojny na Ukrajine veľa relevantných dôvodov, ak ich výraznému masovejšiemu využívaniu zatiaľ nedošlo. Často sa pri alternatívnych zdrojov energie stretávame s mnohými problémami a prekážkami, ktoré stoja v ceste v ich zavádzaní, či zvýšení využiteľnosti ich dostupného potenciálu. V tomto období je možnosť získania rôznych dotácií pre zavedenie využitia alternatívnych zdrojov energie pre obce aj domácnosti.

1.4.7 Obehové hospodárstvo

Obce Mikroregiónu Kysucký triangel uskutočňujú mnohé aktivity pre zabezpečenie zberu triedenia a skládkovania odpadov v území. Ku všetkých týmto aktivitám sa v poslednom období pridala nová výzva a to osveta v boji za nevytváranie odpadu.

Obce mikroregiónu za jednu dekádu zvýšili množstvo vyzbieraného odpadu za jeden rok o 1633 t. V prepočte na jedného obyvateľa sa zvýšilo množstvo odpadu z 316 kg/obyvateľa v roku 2015 na 434 kg/obyvateľa v roku 2021. Okrem zvýšenia samotného odpadu k tomu prispelo aj množstvo nových spôsobov zberu a množstvo edukačných aktivít vedúcich k zberu najmä separovaných komodít.

Tabuľka 9: Vývoj celkového objemu vyprodukovaného odpadu v MKT

Obec	2001		2011		2015		2021	
	t	t/obyv.	t	t/obyv.	t	t/obyv.	t	t/obyv.
Čierne	870	0,20	1172	0,27	1269	0,29	1885	0,43
Skalité	741,87	0,14	1302,10	0,25	1533,24	0,29	2308,30	0,44
Svrčinovec	-	-	-		1168,37	0,37	1439,80	0,4320
Mikroregión Kysucký triangel	-	-	-	-	3970,61	0,3166	5633,1	0,434

Zdroj: Zber údajov

Z celkového vyprodukovaného odpadu v obciach MKT bolo v roku 2015 vyprodukovaného zmesového komunálneho odpadu (netriedeného) až 91,28 %. V roku 2021 bol pokles zmesového komunálneho odpadu na 51,48%. Množstvo vyseparovaného odpadu má stúpajúci charakter. Je to veľmi pozitívny trend (množstvo separovaného odpadu v roku 2021 bolo v obociach MKT 48,52%, ktorý treba do budúca ešte zlepšiť. V európskej rámcovej smernici o dopadoch je záväzok, aby členské štáty do 2020 recyklovali 50 % komunálneho odpadu. Obce Mikroregiónu Kysucký triangel odvážajú zmesový komunálny odpad na skládku firmy Kysucká skládka odpadov (JOKO Čadca).

Tabuľka 10: Vývoj vyprodukovaného zmesového komunálneho odpadu v MKT

Obec	2001		2011		2015		2021	
	t	t/obyv.	t	t/obyv.	t	t/obyv.	t	t/obyv.
Čierne	870	0,20	1035	0,24	1164	0,26	1201	0,27
Skalité	741,87	0,147	1210,2	0,232	1349,4	0,258	995,7	0,191
Svrčinovec	-	-	-	-	1110,6	0,355	704,2	0,211
Mikroregión Kysucký triangel	-	-	-	-	3624	0,291	2900,9	0,224

Zdroj: Zber údajov

Ako príklad uvádzame prehľad množstva separovaného plastového odpadu v MKT v priebehu 20 rokov. Množstvo vyseparovaného plastového odpadu má neustále zvyšujúcu sa tendenciu. Čo je na jednej strane dobre, že tento druh odpadu je zbieraný a separovaný, ale na druhej strane je potrebné zaviesť edukačné aktivity k obmedzovaniu nadmernej spotreby plastov.

Tabuľka 11: Vývoj vyseparovaných plastov v MKT

Obec	2011		2015		2021	
	t	t/obyv.	t	t/obyv.	t	t/obyv.
Čierne	28	0,006	30	0,007	63	0,014
Skalité	34,8	0,00667	32,96	0,00631	63,52	0,01221
Svrčinovec	-	-	20,74	0,0066	44,22	0,0132
Mikroregión Kysucký triangel	-	-	83,7	0,01991	170,74	0,03941

Zdroj: Zber údajov

Ďalším významným krokom v oblasti ochrany životného prostredia je realizácia mnohých aktivít na zvýšenie separácie a zhodnocovania odpadu. Triedený zber vracia druhotné suroviny späť do výrobného procesu, čo výrazne vplýva na ťažbu a získavanie prvotných surovín. V mnohých smeroch sa tak znižuje devastácia nových území ťažbou. Zmenšenie objemu skládkovania a spaľovania odpadov pozitívne ovplyvňuje znečisťovanie životného prostredia, a tým aj celkovo spotrebu energie. Kompostovaním biologicky rozložiteľných odpadov môžeme získať kvalitné ekologické hnojivá.

1.5 Infraštruktúra Mikroregión Kysucký triangel

1.5.1 Dopravná infraštruktúra mikroregiónu

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja každej obce či mesta. Je tvorená predovšetkým technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu podnikateľských subjektov a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má aj z pohľadu obyvateľov mikroregiónu, nakoľko determinuje vo významnej miere kvalitu ich života.

Dopravné siete, ich orientácia, technická úroveň a hustota sú podmienky, ktoré sprostredkúvajú vzájomné vzťahy mikroregiónu so susednými obcami, mestami ba dokonca regiónmi. Sú tak i predpokladom optimálneho teritoriálneho rozdelenia ekonomickej aktivity. Železničná a cestná doprava prepravuje podstatnú časť osôb a nákladov, pretože ostatné druhy dopravy zatiaľ nemajú a nenadobúdajú väčší význam.

Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života obyvateľov. Zároveň podmieňujú dosahovanie ekonomického rastu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity celej spoločnosti.

Prispievajú taktiež k zvyšovaniu zamestnanosti a sú kľúčovým faktorom pre prílev investícií, rozvoj cestovného ruchu a napomáhajú znižovať disparity medzi regiónmi, mestami či obcami. Kvalitná a funkčná dopravná infraštruktúra je jedným zo základných predpokladov rýchleho rozvoja slovenských regiónov, mikroregiónov, miest i obcí.

Mikroregión Kysucký triangel má vybudovanú takmer kompletnú infraštruktúru. Obcami prechádza diaľnica D3, cesty I., II. a III. triedy, na ktoré sa napájajú miestne komunikácie. Mnohé komunikácie nachádzajúce sa na území mikroregiónu si vyžadujú rekonštrukciu položením nového asfaltového krytu. Na jeho území sa však nájdu aj

komunikácie, ktoré prešli kompletnou rekonštrukciou. Na zlepšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky mikroregiónu boli pozdĺž komunikácií na určitých úsekoch vybudované chodníky pre chodcov.

Diaľnica D3 je súčasťou nosného koridoru č. VI (Gdaňsk – Grudziadz/Varšava – Katovice – Skalité – Čadca – Žilina). Tento koridor zabezpečuje okrem vnútroštátnej prepravy aj významnú tranzitnú medzištátnu prepravu v severojužnom smere s napojením na Českú republiku (cez výhľadovú R5) a Poľsko.V roku 2017 bol odovzdaný do prevádzky nový úsek diaľnice D3 spájajúce obce Svrčinovec a Skalité v dĺžke 11,265 km dvojprúdovej cesty s najvyššou povolenou rýchlosťou 80 km/h. Zvyšného 1,017 km tvorí štvorprúdová cesta s najvyššou povolenou rýchlosťou 100 km/h. V rámci tohto úseku boli vybudované tunely Svrčinovec s dĺžkou 420 m, Poľana s dĺžkou 898 m, 24 diaľničných mostov s celkovou dĺžkou 6,111 km. V roku 2021 bol dobudovaný ďalší úsek diaľnice D3 spájajúcej Svrčinovec - Bukov a Čadcu v dĺžke 5,6 km.

Na území obce Čierne tvorí hlavnú komunikačnú os cestnej dopravy cesta I. triedy I/12, (Svrčinovec – Skalité, hraničný priechod do Poľska). Súbežne s touto cestou je vybudovaná diaľnice D3 Na území obce Čierne sa nachádzajú cesty I., III. triedy a miestne komunikácie v celkovej dĺžke 56,7 km. Z celkovej dĺžky komunikácií tvoria cesty I. triedy 6,7 km. Cesty II. triedy sa na území obce Čierne nenachádzajú. Po komunikáciách I. a III. triedy a jednej miestnej komunikácii vedú linky autobusovej hromadnej dopravy. V obci je vybudovaná miestna komunikácia, ktorá tvorí cestné prepojenie obci Čierne, Skalité a obce Jaworzynka v poľskej republike. Dopravný systém obsluhy územia sa v maximálnej miere prispôsoboval vznikajúcej zástavbe v obci Čierne. Tak vznikol systém prístupových komunikácii k objektom, ktorých parametre a technický stav v mnohých prípadoch umožňujú zložitú dopravnú obsluhu. Mnohé z miestnych komunikácií, ako sme už vyššie spomínali, nevyhovuje potrebám obyvateľov a je nutné, aby sa na ich rekonštrukciu vynakladalo viac finančných prostriedkov. Obec Čierne plánuje riešiť aj stav pešej dopravy. Neustále sa zvyšujúci nárast automobilovej dopravy na ceste I. triedy I/12 totiž predstavuje priame riziko pre chodcov.

Na území obce Skalité hlavnú komunikačnú os cestnej dopravy predstavuje cesta I. triedy I/12 (Svrčinovec – Skalité, hraničný priechod do Poľska). Súbežne s touto cestou je vybudovaná diaľnica D3 s napojom na hraničný prechod do PL. Na území obce Skalité sa nachádzajú cesty miestne komunikácie v celkovej dĺžke cca 55,0 km. Po ceste 1. triedy I/12 vedú linky autobusovej hromadnej dopravy, ktorá zabezpečuje prepravu najmä do okresného

mesta Čadca, kde odchádza za prácou časť obyvateľstva Na území obce Skalité sa nachádza 7 zastávok SAD. Poloha zastávok z hľadiska pešej dostupnosti vyhovuje - cca 500 m.

Dopravný systém obsluhy územia sa v maximálnej miere prispôsoboval vznikajúcej zástavbe v obci Skalité. Mnohé z miestnych komunikácií, nevyhovuje potrebám obyvateľov a je nutné, aby sa na ich rekonštrukciu vynakladalo viac finančných prostriedkov. Obec Skalité neustále plánuje aj riešenie stavu pešej dopravy.

Na území obce Svrčinovec prechádza medzinárodná cesta I. triedy číslo 11 od hraničného priechodu s Českou republikou do Žiliny. Súbežne s ňou je vybudovaná diaľnica D3 od Čadce po hranicu s ČR s križovatkou v časti u Zatky. V obci odbočuje cesta I. triedy číslo 12 na severovýchod k hraničnému priechodu s Poľskom v Skalitom. Aj s ňou je súbežne vybudovaný úsek diaľnice D3. Miestne časti Závršie a Potok sú dostupné po odbočke z ceste III. triedy 011058 z Čadečky. Priame spojenie s centrom obce neexistuje. Autobusovými linkami je obec spojená s Čadcou, Čiernym a Skalitým.

Tabuľka 12: Cestná infraštruktúra v okrese Čadca v rokoch 2013 a 2021 (v km)

Okres Čadca	Rok 2013	Rok 2021
Cesty „E“ pre medzinárodnú premávku	**32,132**	**3**0,906
Trasy „TEM“	**31,871**	**3**3,139
Trasy „TEN-T“		**3**2,251
Diaľnice	**0,238**	**30,639**
Rýchlostné cesty	**0**	**0**
Privádzače rýchlostných ciest	**0**	**0**
Cesty I. triedy	**53,454**	**56,013**
Cesty II. triedy	**68,903**	**69,405**
Cesty III. triedy	**112,751**	**110,928**

Okresom Čadca prechádza dopravný koridor základnej siete TEN-T, Balticko-jadranský koridor. Okresom Žilina prechádzajú dva dopravné koridory základnej siete TEN - T, Balticko-jadranský koridor a Koridor Rýn - Dunaj. Z hľadiska budúceho využitia polohového potenciálu mikroregiónu je dôležitým faktorom jeho vhodné napojenie na diaľnicu D3 a modernizovanú železničnú sieť.

V okrese Čadca bolo v roku 2021 evidovaných 41 707 aut so spaľovacím motorom a 235 s elektrickým prípadne hybridným motorom. V okrese Žilina bolo v roku 2021

evidovaných 91 089 aut so spaľovacím motorom a 1086 s elektrickým prípadne hybridným motorom. V porovnaní počtu aut na jedného obyvateľa bolo v okrese Čadca 0,48 aut/obyvateľa, v okrese Žilina 0,57 aut/obyvateľ a v rámci celého Žilinského kraja to bolo 0,52 aut na obyvateľa v roku 2021.

Tabuľka 13: Počet osobných automobilov a motorových vozidiel evidovaných v okresoch CA a ZA marec 2021

Okres/región	Spaľovací motor		elektr.+hybrid			koef spalovacie/e+h	
	Osobné	Motorové	Osobné	Nákladné	Motorové	Osobné	Motorové
ZA	72 816	91 089	1 082	4	1 086	67,00	84,00
CA	33 845	41 707	234	1	235	144,64	177,48
ŽSK	285 005	359 319	2 775	10	2 785	102,70	129,02

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

V harmonograme prípravy a výstavby projektov cestnej infraštruktúry sa v regióne Kysuce nachádza nasledovná infraštruktúra:

Plánovaná: Úsek diaľnice D3 Žilina-Brodno – Kysucké Nové Mesto (priorita č. 3)

D3 Oščadnica - Čadca Bukov, 2. profil (priorita č. 4)

D3 Kysucké Nové Mesto - Oščadnica (priorita č. 8)

R5 Svrčinovec - št. hr. SR/ČR

Bežiace stavby: D3 Čadca, Bukov - Svrčinovec

Z hľadiska budúceho využitia polohového potenciálu mikroregiónu je dôležitým faktorom jeho vhodné napojenie na diaľnicu D3 a modernizovanú železničnú sieť.

Na území mikroregiónu sa nachádza aj železničná trať, a to železničná trať I. kategórie európskeho významu Ostrava - Čadca - Žilina - Košice - Čierna nad Tisou - Čop a trať kombinovanej dopravy rovnakého významu. Trať je ako súčasť multimodálneho koridoru pripravovaná na modernizáciu na traťovú rýchlosť 160 km / hod. Smerom z mesta Čadca prechádza táto trať cez Svrčinovec so zastávkou Svrčinovec Zastávka, ktorá pokračuje do zastávky Mosty u Jablunkova zastávka (CZ). Sieť tvorí elektrifikovaná trať- jednosmerný systém Electrified line - DC s číslom trate 127 vo verejnom a s číslom trate 106 v služobnom cestovnom poriadku. Celková dĺžka trasy v rámci MKT je 8 kilometrov.

Regionálna železničná trať vedie z mesta Čadca vedie obcami Svrčinovec, Čierne pri Čadci (s 3 zastávkami) a obcou Skalité (s 5 zastávkami) po hraničú zastávku Zwardoń (PL). Železničnú sieť tvorí elektrifikovaná trať- jednosmerný systém Electrified line - DC s číslom

trate 129 vo verejnom cestovnom poriadku a s číslom trate 114 v služobnom cestovnom poriadku. Celková dĺžka trasy v rámci MKT je 22 kilometrov.

V Žilinskom kraji je vyznačených vyše 2500 km cykloturistických trás, čo je zatiaľ najviac medzi krajmi v SR. V súčasnosti nie sú v MKT vybudované samostatné cyklocesty. Na realizácii tejto siete obce pracujú. V obciach MKT prebieha červenoznačená turistická cyklo trasa - Cyklomagistrála.

Obrázok 19: Kostrová sieť cyklotrás ŽSK

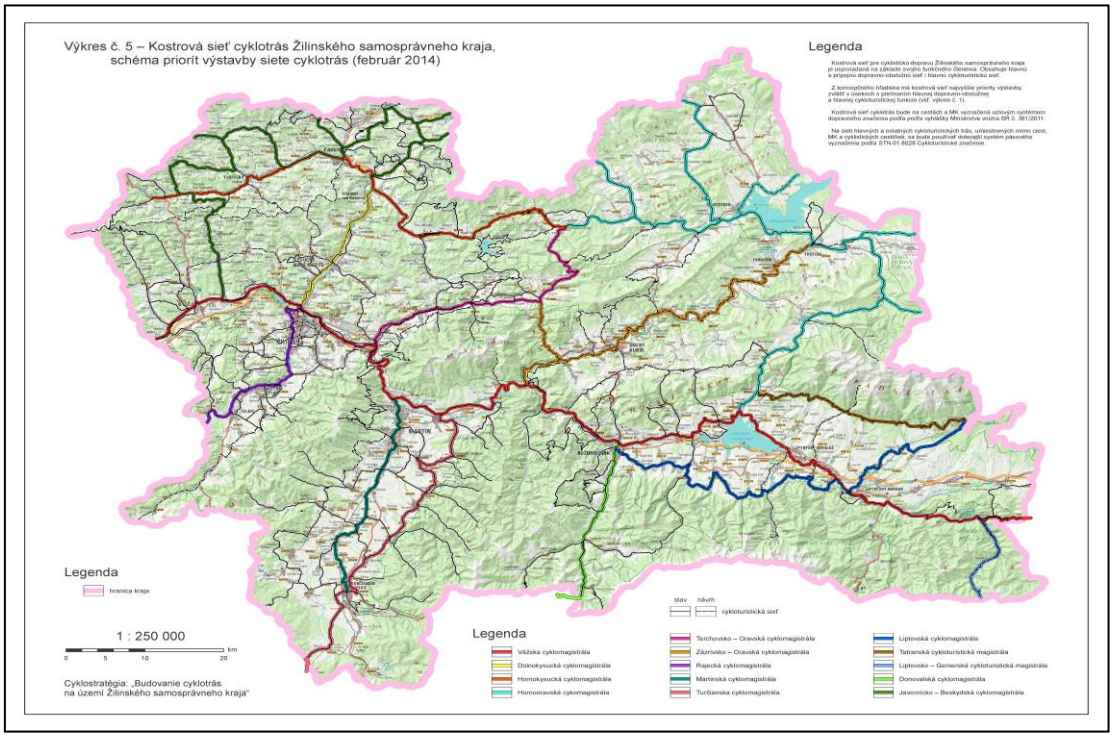

Zdroj: ŽSK

1.5.2 Technická infraštruktúra mikroregiónu

Elektrifikácia mikroregiónu

Obce Mikroregiónu Kysucký trianegel sú zásobované elektrickou energiou, ktorú zabezpečuje Stredoslovenská energetika, a. s.. Rozvod elektrickej energie je technologicky riešený vzdušným káblovým systémom. Zásobovanie obce elektrickou energiou je v súčasnosti zabezpečené z trafostanice Čadca po vzdušnom 22 kV vedení č. 233 Čadca - Skalité. VN vedenie prechádza východným okrajom obce, na ktoré trafostanice sú pripojované vzdušnými VN prípojkami. V niektorých lokalitách dochádza k nežiaducemu poklesu napätia z dôvodu väčšej vzdialenosti od situovaných trafostaníc. Tento nedostatok sa musí riešiť výstavbou

zahusťovacích trafostaníc, resp. osadzovaním väčších transformačných jednotiek. NN rozvod v ústredí všetkých 3 obcí je v podstate prevedený vzdušným vedením po betónových stĺpoch, ktorý zabezpečuje dodávku elektriny na štandardnej úrovni. Z hľadiska prepojení energetických sústav Slovenska na európsku sieť je územie sídla dotknuté zámerom výstavby ZVN 2 x 400 kV vedenia v smere Varín - Čadca - Byczyna. V obci Skalité je niekoľk odomácností napojených na elektrickú sieť z Poľskej republiky (z dôvodu jednoduchšieho technického riešenia).

Verejné osvetlenie na území mikroregiónu

Obec Skalité v roku 2011previedla prvú etapu rekonštrukcie verejného osvetlenia. V obci bolo vymenených 269 existujúcich svietidiel za svietidlá spĺňajúce najnovšie normy na osvetlenie komunikácií - moderné, energeticky úsporné svietidlá s nulovými svetelnými emisiami. Zároveň bola svetelná sústava doplnená o 46 nových svietidiel.

Podobne aj obec Čierne v roku 2011 realizovala rekonštrukciu verejného osvetlenia. Spínanie verejného osvetlenia je centrálne prostredníctvom impulzných káblov pri trafostaniciach. Stav verejného osvetlenia v obci prešiel výraznou rekonštrukciou, no v mnohých lokalitách obce si ju stále vyžaduje. Hlavným problémom rekonštrukcie verejného osvetlenia je najmä nadmerná spotreba elektrickej energie. Obec Čierne zrealizovala tiež výstavbu osvetlenia prechodov pre chodcov na miestnych komunikáciách.

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev v obci Svrčinovec je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete nn. Ovládanie VO je centrálne prostredníctvom impulzných káblov z RVO pri transformátorových staniciach

Pošta, telekomunikačná sieť a miestny rozhlas na území mikroregiónu

Každá obec mikroregiónu má zriadenú poštová prevádzka v obci. V obci Skalité je umiestnená v združenom objekte občianskej vybavenosti. V obci Čierne je to v budove Obecného úradu a v obci Svrčinovec je to v polyfunkčnej budove obce.

Prevádzka pošty zabezpečuje podávaciu službu a dodávanie zásielok poštovými doručovateľmi, organizačne patria pod Regionálne poštové centrum (RPC) Žilina.

Riešené územie obce patrí do Centra sieťovej infraštruktúry (CSI) Žilina, s príslušnosťou do Regionálneho CSI Žilina. V súbehu s cestou I/12 prechádza trasa oblastného optického kábla na smere Čadca - štátna hranica s Poľskom. V koridore s káblom OOK je vedená trasa diaľkového metalického kábla, v súčasnosti už využívaného pre miestnu káblovú a telekomunikačnú sieť.

Obce Mikroregiónu telefonicky prislúcha do primárnej oblasti Žilina. Obce sú pokryté cez verejných slovenských mobilných operátorov Orange Slovensko, Slovak Telekom a O2, ktorých počet sa rozrástol o ďalšieho mobilného operátora: 4ka. Pokrytie signálom telefónnych operátorov je dostatočné, okrem koncových osád v smere na štátne hranice. Vývoj služieb a technológií elektronických komunikácií smeruje k intenzívnejšiemu využívaniu internetových služieb aj v mikroregióne. Tento trend je však podmienený dostupnosťou používateľského obsahu a aplikácií, výkonnosťou sietí, šírkou pásma, rýchlosťami prístupu a úložnými kapacitami.

Miestny rozhlas v inštalovaný vo všetkých 3 obciach. Rozhlasové ústredne sú umiestnené v budovách obecného úradu. V obci Skalité je začaté budovanie bezdrôtového rozhlasu, ktorý nahradí súčasný po drôte. V obci Čierne má časť obce bezdrôtový rozhlas a časť rozhlas po drôte. V obci Svrčinovec je obecný rozhlas realizovaný po drôte. Na území mikroregiónu z časti prebehla a je naplánovaná ďalšia rekonštrukcia a modernizácia miestneho rozhlasu s využitím najmodernejších technológií.

Taktiež v snahe zvýšenia technickej úrovne miestneho rozhlasu, jeho adresnosti a hlásenej informácie či oznamu, obec v roku 2014 spustila službu odosielania hláseného oznamu formou SMS priamo do mobilného telefónu svojich občanov.

Pre zlepšenie bezpečnosti všetky obce zaviedli kamerový systém pre najfrekventovanejšie časti obce. Obec Čierne má zriadených 7 kamier na Vyšnom konci. Obec Skalité ma pokryté kamerami námestie a Ústredie, Obec Svrčinovec ma kamerový systém zavedený v centre obce a okrajových osadách.

Plynofikácia a výroba tepla v obciach mikroregiónu

Náročným cieľom, ktorý sa podarilo obciam mikroregiónu naplniť, bola plynofikácia, ktorá začala v roku 1999, pričom plynofikovaná je takmer celá skalická dolina. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn je totiž zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najprijateľnejší, pretože neprodukuje kysličníky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO_2. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s..

Obcami prechádza plynovodné potrubie o profile 225 mm s prevádzkovým tlakom do 0,3 MPa zo spoločného prepojovacieho plynovodu Čadca - Svrčinovec - Čierne - Skalité.

Z celkového počtu trvale obývaných bytov podľa SODB z roku 2021 bolo bytov napojených na plynové kúrenie 51,73 %. Je to pokles oproti roku 2011 spôsobený čiastočne odpájaním sa domov od plynu a zmenou ich palivovej základne na staršie tuhé palivo alebo novšie elektrické a tepelné čerpadlá. Kúrenie tuhým palivom využíva v MKT až 36,34 % domácností. Vykurovanie elektrickou energiou využíva 9,72 % domácností. Alternatívne energie využíva okolo 2% domácností mikroregiónu.

Tabuľka 14: Základné údaje o bytoch v MKT v roku 2021

Obec	Čierne	Skalite	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel
Bytov spolu	1 315	1 539	1 314	4 168
Vykurovanie : (podiel v %) plyn	64,79	35,22	55,18	51,73
elektrina	11,48	12,35	5,33	9,72
pevné palivo	22,13	48,47	38,43	36,34
s vodovodom v byte: (podiel v %) zo spoločného zdroja	66,16	46,78	67,28	60,07
z vlastného zdroja	31,71	51,33	30,37	37,80

mimo bytu	**0,3**	**0,26**	**0**	**0,18**
bez vodovodu	**1,14**	**0,78**	**1,98**	**1,3**
Byt s kanalizáciou: (podiel v %) **prípojka na kanalizačnú sieť**	**59,32**	**41,11**	**35,71**	**45,38**
domáca čistička odpadových vôd	**1,7**	**1,62**	**1,36**	**1,56**
Septik, žumpa	**34,81**	**53,17**	**58,12**	**48,7**
bez kanalizácie	**3,91**	**2,47**	**4,61**	**3,66**

Zdroj: SODB 2021

1.5.3 Vodovod na území Mikroregiónu Kysucký triangel

Zásobovanie obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je v mnohých prípadoch nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach. Na území mikroregiónu je vybudovaná komplexná vodovodná sieť, avšak nájdu sa aj domácnosti, ktoré ako zdroj vody využívajú naďalej vlastné studne. To, že na území mikroregiónu je väčšina domácností napojená na verejný vodovod má výrazný vplyv aj na kvalitu života obyvateľov v ňom žijúcich, ako aj pre prípadnú alokáciu podnikateľských subjektov v mikroregióne, pre ktoré je dispozícia pitnej vody z verejnej vodovodnej siete nevyhnutnou podmienkou.

V rokoch 1983 až 2003 prebiehala výstavba skupinového vodovodu Nová Bystrica - Čadca – Žilina. Voda na územie Mikroregiónu Kysucký triangel je dopravovaná po trase skupinového vodovodu Žilina, časť Severozápad. Pitná voda je dopravovaná z vodárenského zdroja Nová Bystrica.

V roku 2021 bolo na spoločný vodovo pripojených 60,07 % domácností z celkového počtu domácnosti 4168 v mikroregióne. Vlastný zdroj využívalo 37,8 % domácností. Bez vodovodu je 1,3 % domácností.

Obrázok 20: Grafická schéma skupinového vodovodu a obecných vodovodov

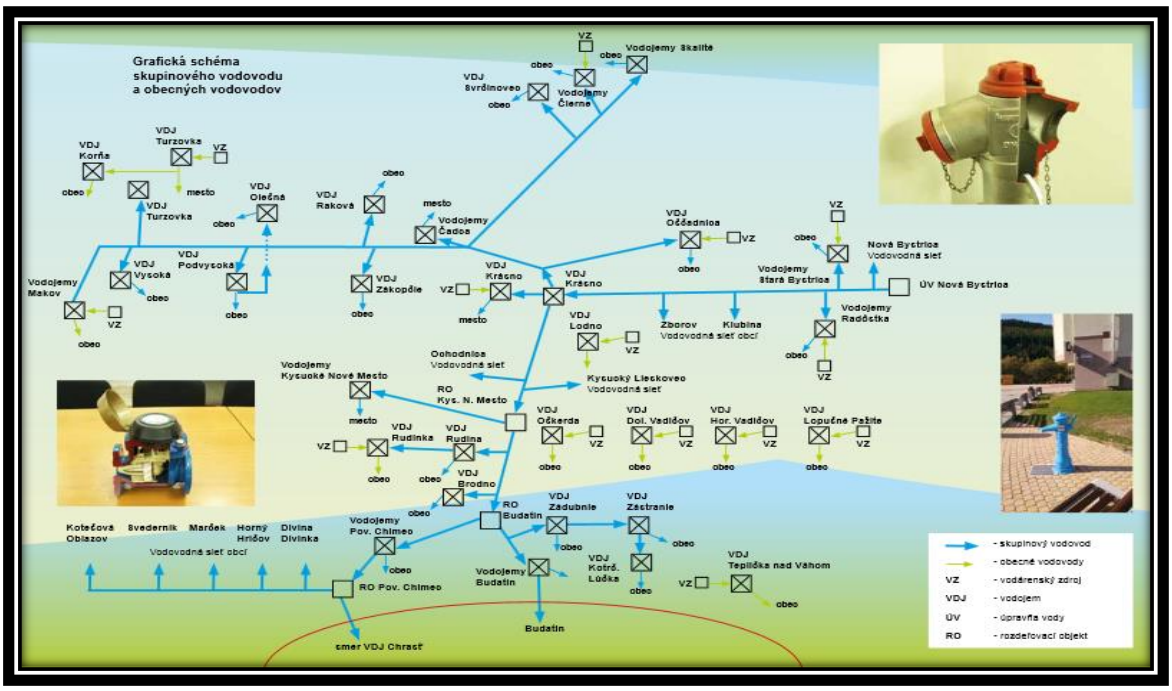

Zdroj: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.

V okrese Čadca a jeho okolí sa nachádzajú územia s významnou prirodzenou akumuláciou povrchových a podzemných vôd, čo dokladuje vyhlásená CHVO Beskydy a Javorníky, ktorá sa sčasti rozkladá aj na území okresu Čadca. Na území okresu sa tiež nachádza už spomínaná vodárenská nádrž Nová Bystrica s kapacitou 1030 l/s.

1.5.4 Kanalizačná sieť na území Mikroregiónu Kysucký triangel

Používanie kanalizácie na území Kysúc historicky siaha do 50 - 60. rokov dvadsiateho storočia. Z dostupných archívnych dokumentov vyplýva, že odpadové vody boli odvádzané z niekoľkých ulíc mesta Čadca do potoka Rieka a následne do rieky Kysuca, bez ich čistenia. Intenzívnejšie sa budovaniu kanalizácie a čisteniu odpadových vôd začali kompetentní venovať po roku 1960.

Po vzniku štátneho podniku Severoslovenské vodárne a kanalizácie v roku 1970 sa postupne realizoval rad investičných akcií, ktoré napomáhali k postupnému zlepšovaniu situácie v tejto oblasti. V rámci realizácie projektov odkanalizovania mikroregiónu boli vybudované nové kanalizačné zberače a nové kanalizačné siete na čistenie odpadových vôd.

V rámci Mikroregiónu Kysucký triangel obce svoje siete, teda vodovodnú a kanalizačnú do správy spoločnosti Severoslovenské vodárne a kanalizácie a.s., okrem časti vodovodu v obci Čierne.

Zlepšenie situácie v dĺžke stokových sietí a kvalite čistenia odpadových vôd, ale aj v pripojení na verejný vodovod umožnila realizácia projektu „Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc“ ukončený v roku 2010. Dotknutými subjektmi v rámci realizácie tohto projektu boli všetky 3 obce mikroregiónu. Obcami prechádza zberač Skalité – Čadca v celkovej dĺžke 19,9 km, počet ČSOV na tomto úseku je 7. Celková dĺžka kanalizačnej siete v obci Skalité je 19,1 km a počet ČSOV 4, celková dĺžka kanalizačnej siete v obci Čierne je 17,2 km a počet ČSOV 4. V obci Svrčinovec je počet ČSOV 2.

V mikroregióne je na verejnú kanalizačnú prípojku pripojených 45,58 % domácností. Najviac v Čiernom 59,32% domácností. Najviac domácností používa vlastný septik alebo žumpu, až 48,7 %. Najviac vo Svrčinovci 58,12%. Len 1,56 domácností má vlastnú čističku. Bez technického čistenia odpadových vôd je 3,66% domácností mikroregiónu.

1.6 Sociálna stabilita Mikroregiónu

1.6.1 Sociálne služby na území mikroregiónu

Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácií. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Sociálne služby v rámci celého mikroregiónu sú rozvinuté cez rôznych typy poskytovateľov sociálnych služieb so silnou angažovanosť ŽSK v sociálnych službách aj v zdravotníctve. Kostru sociálnych služieb v okrese Čadca zabezpečovaných pobytovou formou tvoria štyri zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, z toho tri domovy sociálnych služieb a zariadenia pre dospelých, jeden domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie, ktorých objekty sa nachádzajú v Čadci, Čadci - Horelici, Čiernom, Vysokej nad Kysucou a Oščadnici. Demografický potenciál mikroregiónu však vypovedá o postupnom starnutí obyvateľstva. V nasledujúcom období sa predpokladá nárast obyvateľstva poproduktívneho veku, preto je potrebné uvažovať o vytvorení ďalších zariadení pre staršie obyvateľstvo rôzneho typu.

V obci Skalité a Svrčinovec sa nenachádza žiadne zariadenie pre seniorov ako pobytová forma sociálnej služby, kde sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe. V obci Čierne sa nachádza detašované pracovisko Zariadenia pre seniorov a Domova sociálnych služieb Čadca, ktoré je zariadením rodinného typu pre 32 klientov (z toho 28 lôžok pre trvalý celoročný pobyt a 4 lôžka pre krátkodobý pobyt).

V obciach mikroregiónu fungujú terénne opatrovateľské služby zriadené obcou, ktoré sú považované za vhodnejšie ako sociálne služby poskytované v samostatných zariadeniach. Terénna opatrovateľská služba je poskytovaná v prirodzenom prostredí klienta. V rámci sociálnej starostlivosti obec Skalité zabezpečuje opatrovateľskú službu pre svojich občanov v poproduktívnom veku a menej pohyblivých občanov. V roku 2009 poskytovala obec opatrovateľskú službu 19 osobám, v roku 2015 poskytovali 7 osobám. V roku 2022 poskytovala obec Skalité terénnu opatrovateľskú službu pre 10 osôb, ktorú zabezpečuje 10 opatrovateliek. Obec Svrčinovec poskytovala túto službu pre 1 klienta a obec Čierne pre 2 klientov.

Obce Čierne a Skalité majú spracovaný Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018 - 2023. Svrčinovec 2018 – 2022.

Tabuľka 15: Počet miest v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov v okresoch ŽSK

Počet miest v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čadca	200	195	188	184	180	277	275	318	311	313
Kysucké Nové Mesto	115	62	84	39	31	72	67	63	63	31
Žilina	46	154	112	183	241	272	296	298	303	349

Zdroj: e-VUC, vlastné spracovanie

Tabuľka 16: Poskytovatelia sociálnych služieb v MKT

Obec	Čierne	Skalité	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký triangel
Kapacita zariadenia/ služby	0	0	0	0
Zariadenie pre seniorov v zriaďovateľskej pôsob-nosti obce	0	0	0	0
Zariadenie pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC	1	0	0	1
Opatrovateľská služba zriadená obcou	2	10	1	13
Opatrovateľská služba zriadená iným poskytovateľom	0	0	0	0
Rehabilitačné stredisko	0	0	0	0
Špecializované zariadenie	0	0	0	0
Denný stacionár	0	0	0	0
Zariadenie opatrovateľskej služby	0	0	0	0
Zariadenie podporovaného bývania	0	0	0	0

Zdroj: Zber údajov

Zdravotnícke služby pre obyvateľov poskytujú viaceré zdravotné strediská na území mikroregiónu a okresu. Nemocničnú starostlivosť obyvateľom mikroregiónu poskytuje Fakultná nemocnica s poliklinikou v Žiline a Kysucká nemocnica s polikliniku v Čadci. S počtom hospitalizácií na 1 000 obyvateľov sa región Kysuce blíži k priemeru ŽSK, mierne nadpriemerná je dĺžka samotných hospitalizácií. Ambulantnú starostlivosť je zabezpečená v každej obci samostatne. Obec Skalité: ambulancie praktického lekára pre dospelých, detského lekára, zubná ambulancia a taktiež lekáreň. Zdravotnícke služby obyvateľom obce Čierne poskytuje Zdravotné stredisko Čierne Ústredie, kde pôsobí detská lekárka, všeobecný lekár a stomatológ. V časti obce Čierne Vyšný koniec má súkromné priestory zriadené gynekológ. Lekárske služby obyvateľom obce Čierne dopĺňa aj lekáreň. V obci Svrčinovec sa v centre nachádza zdravotné stredisko, ktoré má ambulanciu detského lekárka, všeobecného lekára a stomatológa.

Medzi slabé stránky subregiónu patrí nedostatočný počet zamestnancov v zdravotníckych službách, vysoký vek lekárov, neexistujúca konkurencia poskytovateľov sociálnych a zdravotných služieb. Okres Čadca je okres s najnižším počtom lekárov na 100 000 obyvateľov pre obyvateľov 0 – 17-ročných v Žilinskom kraji. Problémom všetkých obcí mikroregiónu patrí vyšší vekový priemer obvodných lekárov a nedostatok mladých nastupujúcich obvodných lekárov pre všetky typy ambulancií (všeobecná, dentálna, gynekologická).

1.6.2 Bývanie a služby občanom mikroregiónu

Vzhľadom na dobrú polohu mikroregiónu a jeho dopravnú dostupnosť (železničné a autobusové spojenie) v kombinácii s občianskou vybavenosťou (materské školy, základné školy) i so všetkými svojimi pozitívami, Mikroregión Kysucký triangel poskytuje dobré podmienky na život a bývanie. V roku 2021 podľa výsledkov SODB bolo na území mikroregiónu 3 446 trvalo obývaných domov. Celkový počet obývaných bytov bol 4 168 (bytov v rodinných domov bolo obývaných 3800) a v 30 bytových domov (bytov v bytových domoch bolo obývaných 255). Oproti roku 2001 stúpol celkový počet bytov v MKT o 12% . Nová bytová výstavba formou IBV aj HBV bola realizovaná vo všetkých obciach.

Prevládajúcou formou bytovej výstavby v mikroregióne je individuálna bytová výstavba. Na území mikroregiónu samozrejme nezaostáva ani výstavba bytových domov. Záujem o bytové domy pretrváva najmä u mladšej časti obyvateľstva. Záujem o ne však prejavujú aj vekovo starší občania nad 60 rokov.

V záujme vyhovieť mladším, ale aj starším obyvateľom mikroregiónu a zvýšiť možnosti bývania tých, ktorí z rôznych príčin a dôvodov nemajú záujem o individuálnu bytovú výstavbu, sa ukazuje viac ako potrebné. V rámci Slovenka má najviac nájomných obecných bytov s počtom 1 092 okres Žilina (poradie v rámci Slovenska 3). V okrese Čadca je počet nájomných obecných bytov iba 309. Tu sa ukazujú dva smery – výstavba nájomných obecných bytov a výstavba developerských bytových domov, či prichádza do úvahy v základných sídelných jednotkách mikroregiónu.

Tabuľka 17: Domová a bytová výstavba MKT v roku 2021

Obec Počet	Čierne	Skalité	Svrčinovec	Mikroregión Kysucký trian-gel	Žilinský kraj
Počet domov celkom	1 175	1 418	955	3 548	166 871
trvale obývané domy	1 135	1 386	925	3 446	149 774
bytové domy	12	10	8	30	8 222
bytové domy v %	1,02	0,71	0,84	0,85	4,93
Celkový počet bytov spolu	1 315	1 539	1 314	4 168	271 885
byty v RD	1 150	1 420	1 230	3 800	152 721
byty v BD	114	79	62	255	106976

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

1.7 Identita a sebestačnosť Mikroregión Kysucký triangel

1.7.1 Kultúra na území mikroregiónu

Kultúra - to nie sú len súbory, knihy, či kultúrne domy, ale predovšetkým dosiahnutá úroveň vzdelanosti, výchovy a prostredie, v ktorom ľudia žijú a napĺňajú zmysel svojho života. Kultúra ako taká je časťou sociálnych vzťahov v každej spoločnosti. Môžeme povedať, že ide o dodržiavanie kultúrnych tradícií, hodnôt a zvykov regiónov, miest či obcí. Pomocou kultúrnych akcií môže každá obec, ale i mesto, podporovať u ľudí kreativitu, prípadne nadobúdanie hodnôt nielen k svojej obci či mestu, ale aj medzi ľuďmi navzájom.

Kultúra v obci je samozrejmou a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej skupiny kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce, regiónu či mikroregiónu. Kultúrny život a kultúrne podujatia v Mikroregióne Kysucký triangel sa väčšinou sústreďujú do kultúrnych domov, na futbalové ihriská, na pódia na námestiach a do amfiteátra v obci Skalité.

K prejavom kultúrneho života mikroregiónu bez pochýb patrí aj ľudový kroj, ľudová pieseň, tradície, tradičné hudobné nástroje a nárečie, ktoré má v MKT stále svoje miesto. Tradičné nárečie je ovplyvnené najmä hranicou s Poľskom, a teda je najvýraznejšie v Skalitom. Svoje osobitosti má aj v nárečie „Čerňancov“ V obci Svrčinovec už cítiť, že sa vzďaľuje od Poľska a tiež je činiteľom blízkosť mesta Čadca. Tu je nárečie najviac podobné slovenskému jazyku.

Najrozšírenejším folklórnym prejavom v minulosti bola ľudová pieseň. Jej prvé formy vznikali spontánne pri poľných prácach, pri ľudových slávnostiach a rodinných sviatkoch. Boli verným obrazom života ľudí a prostredia, v ktorom vznikali a ďalej sa tradovali. Podstatná časť piesní sa funkčne viaže na zvyky ľudí, ktoré sa opakovali počas roka. Spevné tradície sa viazali na fašiangy, stavanie májov, jánske ohne, svadby, krstenie, na činnosť pri pastve či pri muzike. V MKT aj v súčasnosti pôsobia folklórne súbory a skupiny, ktoré zachovávajú tradičné piesne. V obci Skalité pôsobí: Ľudová hudobná skupina Capkovci, Vlasta Mudríková, heligonkárka a speváčka, Ľudová hudobná skupina Ondreja Rovňana, Spevácka skupina Seniorka, Sandra Krčmárikova, Súkromná základná umelecká škola. V obci Čierne pôsobí FS Ozvena , Goralskí heligonkári a FS členov Jednoty dôchodcov Slovenska. V obci Svrčinovec pôsobí FS Svrčinka.

Najdôležitejšie kultúrne podujatia MKT

Obec Skalité: Najveľkolepejším podujatím v obci je medzinárodný folklórny festival - Goralské slávnosti. Veľkonočný remeselný jarmok, Uvítanie detí do života, Deň matiek, Skalitská vareška, Rozlúčka so starým rokom - Silvestrovský ohňostroj, Adventné trhy, Pochovávanie basy – fašiangový sprievod, Vatra zvrchovanosti, Omša ku cti sv. Huberta, Mariánska pieseň

Obec Čierne: Hodové slávnosti na sv. Ignáca, kultúrno spoločenské podujatie Vitaj leto, Stretnutie dôchodcov, Uvítanie detí do života, Karneval, Deň matiek, Stavanie mája na Trojmedzí, Slávenie eucharistie na Trojmedzí, Rozlúčky so starým rokom v obci a na Trojmedzí, , Medzinárodný detský tábor na Trojmedzí

Obec Svrčinovc: Svrčinovské hody, Živý Betlehem, Záhradkárske výstavy, Deň Zeme.

Obec vydávajú svoje obecné noviny: Spravodaj obce Skalité vychádza štyrikrát ročne, v obci Čierne vychádza ČAS - Čierňanský občasník v trojmesačných intervaloch. Obec Svrčinovec vydáva kvartálne tlačený Spravodaj distribuovaný do každej domácnosti.

Všetky obce MKT majú zriadené obecné knižnice. Poskytujú čitateľom komplexné knižničné a informačné služby. Má významnú úlohu v oblasti vzdelávania obyvateľov obcí.

1.7.2 Cestovný ruch na území Mikroregión Kysucký triangel

Cestovný ruch je odvetvie zahŕňajúce súbor činností zameraných na cestovanie a následný pobyt, ktorý je uskutočňovaný spravidla vo voľnom čase, ako aj na s nimi spojené služby, najmä ubytovanie a stravovanie. Je jedno z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich odvetví a tvorí významnú časť hospodárstva. Je medzirezortným odvetvím, ktoré priamo zasahuje do sféry hospodárstva, priemyslu, obchodu a služieb, financií, dopravy, regionálneho rozvoja, kultúry, zdravotníctva, vzdelávania, športu, ochrany ŽP, lesného a vodného hospodárstva, pôdohospodárstva, zamestnanosti a pôsobnosti samospráv. Je preň typické, že kým väčšina iných odvetví sa zaoberá relatívne úzkym segmentom svojej pôsobnosti po vertikálnej osi, charakter cestovného ruchu je taký, že spája aj rôzne odvetvia po horizontálnej osi. Zahŕňa teda viaceré problémy, ktoré možno riešiť len spoluprácou zanietených ľudí, inštitúcií a samospráv.

Za medziročným poklesom cestovného ruchu bola v predchádzajúcich rokoch pandémia COVID 19. Najvyšší pokles celkovej návštevnosti oproti roku 2019 v cestovnom ruchu zaznamenali aj turisticky najatraktívnejší kraj, medzi ktoré patrí Žilinský kraj (pokles až o 22 %). I keď región Kysuce je z hľadiska cestovného ruchu regiónom bohatým na prírodné krásy,

tradície a históriu s veľkým potenciálom pre svoj ďalší rozvoj, má v rámci kraja najmenej rozvinutý cestovný ruch. Podiel regiónu Kysúc na tržbách cestovného ruchu v Žilinskom kraji v roku 2020 bol iba 2,13 %. V roku 2019 sa región podieľal 3,6 % na celkovom počte návštevníkov v ŽSK. V roku 2010 sa ubytovacie zariadenia na Kysuciach podieľali 9,6 % na celkovom počte ubytovacích zariadení v ŽSK, avšak v roku 2019 podiel predstavoval len 8,1 %. K miernemu poklesu došlo aj v roku 2020. ŽSK sa v roku 2019 na celkovom počte návštevníkov Slovenska podieľal 20,45 %.

Počet prenocovaní v obciach MKT bol v rokoch 2015 – 2017 navýšený z dôvodu stavby diaľnice D3, nakoľko v ubytovacích zaradeniach bývali robotníci stavby. V nasledujúcich rokoch počet návštevníkov bol ovplyvnený najmä pandémiou Covid – 19 (roky 2020 – 2021).

Tabuľka 18: Počet prenocovaní v MKT (podľa výberu dane z ubytovania)

Obec	2017	2018	2019	2020	2021
Čierne	901	794	1 894	1 004	239
Skalité	9 712	4 875	7 654	4 067	1 549
Svrčinovec	2 376	1 699	1 709	456	145
Mikroregión Kysucký triangel	12989	7368	11257	5071	1933

Zdroj: Zber údajov

Mikroregión Kysucký triangel má veľmi dobré podmienky a predpoklady polohového potenciálu na využitie pre rozvoj cestovného ruchu. Jeho najväčším lákadlom je Trojstyk, teda spoločný bod hraníc 3 štátov SK-CZ-PL, ktorý ročne navštívia tisícky turistov. Toto miesto je dôležité per rozvoj CR v okolí. MKT je bohatým na prírodné krásy, tradície a históriu. Na jeho území sa nachádzajú viaceré zvláštnosti a zaujímavosti, ku ktorým patrí napr.

obec Čierne: Trojmedzie - bod, kde sa stretávajú hranice troch štátov, Pevnostný systém Šance - Valy -spoločné historické dedičstvo plné tajomstiev, Most Valy na D3 – najvyšší most v strednej Európe, Zágrunie – Letná a zimná turistická trasa a cyklotrasa Kysucká magistrála (Čadca, Skalité, Oščadnica), Cykloturistické prepojenie na Hrčavu – Česká republika a Jaworzynku – Poľská republika, Náučný chodník k pevnostnému systému Šance - Valy, Archeologické nálezisko Malé Šance, Prameň Zimná voda, Kostol sv. Ignáca z Loyoly, Kostol

sv. Petra a Pavla, Kaplnka sv. Jozefa, Fontána na námestí Jána Pavla II., Pamätník padlým v I. svetovej vojne, Pamätník obetiam II. svetovej vojny.

obec Skalité: Kostol sv. Jána Krstiteľa, Kaplnka Povýšenia sv. kríža na Kudlove Trojak – Kykuľa, Lavička zaľúbených, Projekt troch Krížov – „Skalitské kríže“ Nová oddychová zóna a obnovený bunker z II. sv. vojny v lokalite Skalité - Serafínov Kalvária Sedembolestnej Panny Márie v Skalitom, Pamätník padlým v 1. sv. vojne Pamätník vojakom Červenej armády

obec Svrčinovec: Svrčinovská lavička pri starom buku s výhľadom na obec, Studená voda, časť Zátky, Vojenské bunkre Tobruk v časti u Mišov, Krížová cesta zo Svrčinovca na Závršie, Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie, Kostol Ružencovej Panny Márie z roku 1937

Pamätný dom, škola na kopaniciach Za vrchami

Prírodné podmienky sú vhodné na rozvoj rekreačných aktivít ako napr. pešia turistika, cykloturistika, agroturistika, beh na lyžiach, zjazdové lyžovanie, sánkovanie, pobyt v prírode či zber lesných plodov

Návštevníci MKT môžu využiť mnohé turistické trasy smerujúce na okolité vrcholy Kysuckých Beskýd, Beskydu Zywieckégo či cykloturistické trasy na slovensko-poľsko-českom pohraničí, cez celé Kysuce (makovská aj bystrická dolina). Návštevníci Trojstyku putujú za atrakciami cez všetky 3 štáty. Na slovenskej strane sa nenachádzajú väčšie atraktivity, takže s tu jedná hlavne o jednodňový turizmus. Prepojenie zaujímavostí a trás cez všetky 3 štáty vie pritiahnuť masu turistov.

V MKT je potrebné riešiť rozvoj ubytovacích kapacít v rámci juhovýchodnej časti intravilánov obcí (pri Čierňanke, penzióny, ubytovanie v súkromí), resp. mimo intravilánu. V obciach MKT je v súčasnosti využívaná na rekreačné účely aj formou chalupárstva.

Pre spropagovanie cestovného ruchu regiónu MKT by bolo možno aj zriadenie informačnej kancelárie a zavedenie informačných aplikácií pre mobily.

1.7.3 Šport a voľnočasové aktivity na území Mikroregiónu Kysucký triangel

Šport predstavuje prostriedok rozvoja osobnosti, upevňuje zdravie človeka a je prostriedkom trávenia voľného času a ako jedna z mála oblastí života ľudí má v spoločnosti svoje historicky definované postavenie. Obce MKT sa nachádza v miernom podnebnom pásme so štyrmi ročnými obdobiami, ktoré umožňujú obyvateľom mikroregiónu vykonávať rôzne športové a rekreačné aktivity počas celého roka.

Zo športových zariadení sa na území jednotlivých samospráv mikroregiónu nachádzajú vybudované, v mnohých prípadoch modernizované športové areály s futbalovými ihriskami, šatňami, tribúnami, sociálnymi zariadeniami a v neposlednom rade viacero polyfunkčných detských ihrísk.

V obciach MKT sú dobré podmienky pre zimné športy. Aj keď v súčasnosti nie je funkčné žiadne lyžiarské stredisko, obyvatelia navštevujú strediská v blízkom okolí najmä v Poľsku (Kubalonka, Gírová, Ochodzita), v českej republike – Mosty u Jablunkova, Lomná a veľké lyžiarske stredisko v susednej Oščadnici – Veľká Rača. Obce MKT sa zamerali na rozvoj bežeckého lyžiarskeho športu a biatlonu. V obci Skalité funguje biatlonový oddiel, ktorý vychoval už niekoľko majstrov Slovenska. Obec z eurofondov taktiež spoločne zakúpili stoj na úpravu lyžiarskych bežeckých trás, ktorý je už zastaralý a trebalo by ho nahradiť.

Významné športov podujatia v MKT:

Obec Čierne: Jozefofský beh Čerňanský okruh a Memoriál Jána Konôpku, Medzinárodný šachový turnaj - Kysucký triangel, turistické podujatia Jánošíkov chodník, Kysucká päťdesiatka, Cez tri štáty, Okolo Čierného, Futbalový turnaj Pivnej ligy o pohár starostu, Letná a zimná detská miniolympiada, Detská hasičská súťaž o pohár riaditeľa ZŠ Čierne VK.

Obec Skalité: Memoriál des. Rudolfa Šmatlavu – detský osadový trunaj, Osadový futbalový turnaj o Putovný pohár Vladimíra Mudríka, Hasičská súťaž o Putovný pohár starostu, Hokejbalový turnaj o Putovný pohár starostu

Obec Svrčinovec: Nohejbalový turnaj, Hokejbalový turnaj, Novoročný ping-pongový turnaj

Športové spolky v obciach MKT

Čierne: Športový klub Čierne, Turistický klub AHA, Stolnotenisový klub

Skalité: TJ Slovan Skalité, Biatlonový klub Skalité, HBC Skalité.

Svrčinovec: TJ Beskyd

Medzinárodná stopa zdravia

Združenie obcí Mikroregión Kysucký Triangel, obce Skalité, Čierne, Svrčinovec, získalo v roku 2012 finančnú podporu z Programu cezhraničnej spolupráce SK - CZ 2007 - 2013 Fond mikroprojektov na zakúpenie stroja na úpravu lyžiarskych bežeckých tratí,

tzv. lavínu. Lavína upravuje Medzinárodnú stopu zdravia, ktorá má 45 kilometrov a prevýšenie od 436 m n. m. až po 836 m n. m. na vrchu Liesková nad obcou Skalité.

Trasa sa začína aj končí pri bistre Snežienka (667 m n. m) v Skalitom - Serafínove. Okruhová 45 km dlhá Medzinárodná stopa zdravia vedie zo Skalité - Serafínov popri štátnej hranici na Čierne - Trojmedzie, odtiaľ do centra Svrčinovca, kde križuje štátnu cestu 1/12 a cez vrch Liesková sa vracia späť.

Obrázok 21: Trasa Medzinárodnej stopy zdravia

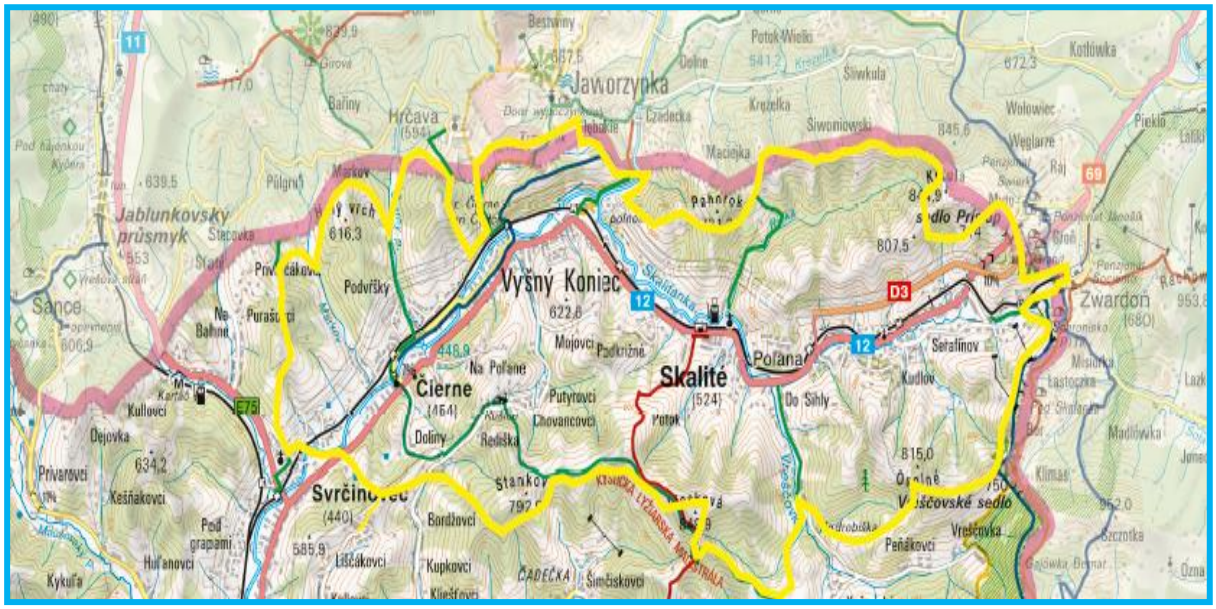

Prameň:http://www.regionkysuce.sk/sk/sportove-moznosti/lyziarske-bezecke-trasy/.

1.7.4 Identita regiónu a regionálny produkcia

N území MKT pôsobí len niekoľko regionálnych producentov.

Územie MKT je obhospodarované maloroľníkmi, zväčša jednotlivými rodinami vlastniaci malé poľnohospodárske pozemky. V MKT pôsobí Poľnohospodárske družstvo Skalité (hydinárska farma na území obce Čierne) a Roľnícke družstvo Čierne – Svrčinovec, ktoré hospodári na pozemkoch v obciach Čierne, Svrčinovec a časť mesta Čadca. Družstvo sa zameriava na chov hovädzieho dobytka, oviec a hydiny. V menšej miere sa venuje tiež chovu a voľnočasovému využitiu koní. Chov je sústredený na hospodárskom dvore vo Svrčinovci a v maštali na Závrší.

1.7.5 Združenia a spolky na území mikroregiónu

Mikroregión Kysucký triangel združuje všetky tri obce územia Skalité, Čierne a Svrčinovec. Združenie vzniklo v roku 2007.

Všetky tri obce sú aj členmi oblastnej Organizácie cestovného ruchu Kysuce (OCR Kysuce), ktorá združuje mestá a obce Kysúc spolu s neziskovými a podnikateľskými subjektami pre propagáciu a rozvoj cestovného ruchu na Kysuciach.

Žiadna z obcí MKT nepatrí do miestnej akčnej skupiny (MAS).

Spolková činnosť

Neoceniteľnú pomoc pri kultúrnom a spoločenskom živote v obciach poskytujú spolky rôzneho zamerania:

Čierne: Miestná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska, DHZ Čierne, Slovenský červený kríž, ZO zväzu záhradkárov, ZO zväzu holubárov, Poľovnícko ochranárska spoločnosť Čierne.

Skalité: Poľovnícke združenia Skaľanka, DHZO Skalité, Slovenský červený kríž Skalité, Základná organizácia slovenského zväzu záhradkárov v Skalitom

Svrčinovec: DHZ Svrčinovec, Drobnochovatelia, Spolok záhradkárov, Červený kríž, OZ pre krajšie Kysuce a mnoho ďalších spolkov a organizácií.

1.8 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky

Pri analýze vonkajších faktorov je dôležité zohľadniť vplyv STEP faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy na celoštátnej a nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene. Celá spoločnosť prechádza neustále zmenami, ktoré sa dotýkajú všetkých oblastí spoločenského a ekonomického života a pri plánovaní rozvoja obce a blízkeho regiónu ich teba zohľadniť.

Sociologické faktory

Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv:

- demografické zmeny - znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia;

- zmeny v životnom štýle - rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný, fyzický a psychický stav obyvateľov, množstvo informácií, vplyv techniky a médií;
- oslabovanie tradičných ľudových hodnôt - zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva, na druhej strane sa mierne posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty (tradičné kuchyne, bývanie v ekodomoch, separovanie odpadu);

Technologické faktory

Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, v podstate zvyšuje kvalitu a produktivitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov. S tým súvisí nárast financií na ich získanie, údržbu a prevádzku.

Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas a pod.), ale aj vyspelejšími spôsobmi (počítačová technika, telefóny, mobilný internet, prehrávače, tablety). Najdôležitejším rozvojovým prvkom v tejto oblasti je celkové pokrytie územia signálom 5G siete.

Ekonomické faktory

V roku 2019 dosiahlo HDP na hlavu (v PPS na Slovensku 70,2 % z priemeru EU27, čo predstavuje zníženie o 0,5 p. b. oproti roku 2018. Nižšie hodnoty HDP na hlavu v porovnaní s priemerom EU27 ako Slovensko mali Bulharsko (53,0 %), Chorvátsko (65,1 %), Grécko (66,5 %), Lotyšsko (69,0 %) a Rumunsko (69,6 %).

Malé a stredné podniky tvoria na Slovensku 99,9% podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov a zamestnávajú takmer 74 % aktívnej pracovnej sily s 55 % podielom na tvorbe pridanej hodnoty, má ich podpora rozhodujúci vplyv na vývoj zdravého ekonomického rozvoja miest, obcí a regiónov.

Covid

Vývoj HDP v EU27 bol v roku 2020 ovplyvnený pandémiou ochorenia COVID-19. Reálne HDP pokleslo vo všetkých krajinách Európskej únie s výnimkou Írska, v priemere o 6,1 %. Recesia sa prejavila aj na Slovensku, kde po desiatich rokoch rastu reálne HDP pokleslo o 4,8 %. Protipandemické opatrenia ovplyvnili predovšetkým domáci dopyt, spotreba domácností poklesla najmä v sektore služieb, čo viedlo k nárastu úspor. Priemysel bol v porovnaní so sektorom služieb opatreniami zasiahnutý menej, čo pomohlo slovenskému vývozu.

Vojna na Ukrajine

24.2. 2022 sme sa zobudili do inej reality. Začiatok ruskej agresie a teda vojny na Ukrajine znamenal nie len posun v politickom myslení, ale aj zmenu v nazeraní na utečencov a energetické zdroje. Pre svetovú ekonomiku a najmä európske krajiny, to znamenalo prehodnotenie závislosti od dodávok ropy, plynu a uhlia z Ruska, ktoré sú ťažko nahraditeľné, čo znamenalo posun energetickej politiky od fosílnych palív k OZE.

Vojnoví presídlenci z Ukrajiny do okolitých krajín znamenali pre tieto krajiny zvýšené nároky na poskytnutie pomoci, ale na druhej strane posilnili pracovný trh, na ktorom v krajinách V4 bolo množstvo neobsadených pracovných pozícií.